

Agenda – Y Pwyllgor Deisebau

Lleoliad:	I gael rhagor o wybodaeth cysylltwch a:
Ystafell Bwyllgora 1 – y Senedd	Graeme Francis – Clerc y Pwyllgor
Dyddiad: Dydd Mawrth, 13 Mawrth 2018	Kath Thomas – Dipwrwy Glerc
Amser: 09.00	0300 200 6565
	SeneddDeisebau@cynulliad.cymru

1 Cyflwyniad, ymddiheuriadau, dirprwyon a datganiadau o fuddiant

(Tudalennau 1 – 34)

2 Deisebau newydd

- 2.1 P-05-802 Amddiffyn Maint Dosbarthiadau mewn Ystafelloedd Dosbarth a Gweithdai Dylunio a Thechnoleg

(Tudalennau 35 – 45)

- 2.2 P-05-803 Mae ein byd naturiol yn cael ei wenwyno gan blastigau untro...mae'n bryd cyflwyno treth!

(Tudalennau 46 – 54)

- 2.3 P-05-804 Mae angen cyllid Llywodraeth Cymru ar gyfer chwarae!!

(Tudalennau 55 – 64)

3 Y wybodaeth ddiweddaraf am ddeisebau blaenorol

Iechyd

- 3.1 P-05-736 Gwneud gwasanaethau iechyd meddwl yn fwy hygrych

(Tudalennau 65 – 67)

- 3.2 P-05-797 Sicrhau mynediad i'r feddyginaeth ffibrosis systig, Orkambi, fel mater o frws

(Tudalennau 68 – 73)

Addysg

Bydd y ddwy eitem a ganlyn yn cael eu trafod gyda'i gilydd

- 3.3 P-05-757 Cael Gwared ar y Rhwymedigaeth ar Ysgolion i Gynnal
Gweithredoedd Addoli Crefyddol

(Tudalennau 74 – 77)

- 3.4 P-05-765 Cadw canllawiau presennol ar gyfer Gwasanaethau Crefyddol

(Tudalennau 78 – 79)

- 3.5 P-05-788 Cael gwared ar agwedd orfodol Bagloriaeth Cymru

(Tudalennau 80 – 85)

- 3.6 P-05-789 Adolygu cymorth i geiswyr lloches sy'n ymgymryd ag addysg
bellach

(Tudalennau 86 – 90)

Y Gymraeg

- 3.7 P-05-724 Hawliau i Ofal Iechyd Sylfaenol yn y Gymraeg

(Tudalennau 91 – 93)

Yr Economi a Thrafnidiaeth

- 3.8 P-04-688 Gorsaf Bŵer Tata Steel ym Mhort Talbot

(Tudalennau 94 – 95)

- 3.9 P-05-690 Arwynebu Ffordd A40 Rhaglan-Y Fenni

(Tudalennau 96 – 105)

- 3.10 P-05-701 Gwelliannau i Ddiogelwch y Ffordd ar Hyd Cefnffordd yr A487

Rhwng Aberteifi ac Aberystwyth, i Gynnwys Mannau Pasio

(Tudalennau 106 – 109)

Bydd y tair eitem a ganlyn yn cael eu trafod gyda'i gilydd

- 3.11 P-05-721 Deiseb Terfyn Cyflymder Penegoes

(Tudalennau 110 – 111)

3.12 P-05-767 Cefnffordd yr A487 trwy Dre Taliesin: Angen Brys am Fesurau

Effeithiol i Arafu Traffig

(Tudalennau 112 – 115)

3.13 P-05-792 Deiseb i ymestyn y terfyn cyflymder 40mya ym Mlaenporth.

(Tudalennau 116 – 119)

3.14 P-05-770 Ailagor Gorsaf Drenau Crymlyn

(Tudalennau 120 – 121)

Llywodraeth leol a gwasanaethau cyhoeddus

3.15 P-05-781 Cymuned Port Talbot yn erbyn yr Archgarchar

(Tudalennau 122 – 124)

Arweinydd y Tŷ

3.16 P-05-793 Band eang cyflym i bentref Llangenni

(Tudalennau 125 – 128)

3.17 P-05-798 Gwasanaethau cymorth i ddynion sy'n ddioddefwyr traes yn y
cartref i gael eu rhedeg a'u cyllido'n annibynnol

(Tudalennau 129 – 132)

4 Papur i'w nodi

4.1 P-04-479 Deiseb Adran Pelydr-X ac Uned Mân Anafiadau Ysbyty Tywyn

(Tudalennau 133 – 135)

5 Sesiwn dystiolaeth – P-05-750 Ar gyfer eitemau untro: cyflwyno
System Dychwelyd Ernes ar gyfer cynwysyddion diodydd a sicrhau
y gellir compostio cynwysyddion bwyd cyflym a'r offer sy'n
gysylltiedig â hwy.

(10.00 – 10.30)

(Tudalennau 136 – 145)

- Gill Bell, Deisebydd, Pennaeth Cadwraeth Cymru, Cymdeithas Cadwraeth Morol

- 6 Cynnig o dan Reol Sefydlog 17.42 i benderfynu gwahardd y cyhoedd o weddill y cyfarfod**

- 7 Trafod y sesiynau tystiolaeth blaenorol**

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

P-05-802 Amddiffyn Maint Dosbarthiadau mewn Ystafelloedd Dosbarth a Gweithdai Dylunio a Thechnoleg

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Aled Dafis, ar ôl casglu 338 o lofnodion ar-lein.

Geiriad y ddeiseb

Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i annog Llywodraeth Cymru i sicrhau bod pob ysgol yng Nghymru yn mabwysiadu safon BS4163:2014 yn llawn fel gofyniad yn hytrach nag argymhelliaid, er mwyn amddiffyn iechyd a diogelwch disgyblion, athrawon a thechnegwyr.

Yn dilyn cyfarfodydd rhwydweithio ar gyfer athrawon Dylunio a Thechnoleg gan Ein Rhanbarth ar Waith, daeth yn amlwg bod y pwysau ariannol ar ysgolion yn arwain at sefyllfa lle y mae gofyn i athrawon Dylunio a Thechnoleg fwyfwy i addysgu dosbarthiadau mwy na'r 20 disgybl yr argymhellir yn BS4163:2014 "Iechyd a diogelwch ar gyfer dylunio a thechnoleg mewn sefydliadau addysgol – Cod Ymarfer". Mae dosbarthiadau mwy o faint yn anochel yn arwain at risg uwch o ran disgyblion yn cael eu hanafu mewn amgylcheddau gweithdy.

Gwybodaeth ychwanegol:

Mae Cod Ymarfer BS4163:2014 yn nodi'n glir fel a ganlyn:

"9 Rheoli'r amgylchedd addysgu

9.1

Gwybodaeth gefndir

Dylid ystyried yn ofalus nifer y dysgwyr mewn unrhyw un ardal weithio, i sicrhau y ceir gweithio diogel a goruchwyliaeth effeithiol.

Yng Nghymru a Lloegr, dylai dim mwy nag 20 o ddysgwyr fod gydag un athro cymwys, sydd wedi cymhwys, mewn unrhyw un ardal weithio.

Yn yr Alban a Gogledd Iwerddon, dylai dim mwy nag 20 disgyl fod ar gyfer pob dosbarth mewn pynciau ymarferol."

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Ceredigion
- Canolbarth a Gorllewin Cymru

Papur Briffio ar gyfer y Pwyllgor Deisebau

Y Pwyllgor Deisebau | 13 Mawrth 2018
Petitions Committee | 13 March 2018

Papur briffio gan y Gwasanaeth Ymchwil:

Rhif y ddeiseb: P-05-802

Teitl y ddeiseb: Amddiffyn Maint Dosbarthiadau mewn Ystafelloedd Dosbarth a Gweithdai Dylunio a Thechnoleg

Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i annog Llywodraeth Cymru i sicrhau bod pob ysgol yng Nghymru yn mabwysiadu safon BS4163:2014 yn llawn fel gofyniad yn hytrach nag argymhelliaid, er mwyn amddiffyn iechyd a diogelwch disgylion, athrawon a thechnegwyr.

Yn dilyn cyfarfodydd rhwydweithio ar gyfer athrawon Dylunio a Thechnoleg gan Ein Rhanbarth ar Waith, daeth yn amlwg bod y pwysau ariannol ar ysgolion yn arwain at sefyllfa lle y mae gofyn i athrawon Dylunio a Thechnoleg fwyfwy i addysgu dosbarthiadau mwy na'r 20 disgyl yr argymhellir yn BS4163:2014 "iechyd a diogelwch ar gyfer dylunio a thechnoleg mewn sefydliadau addysgol – Cod Ymarfer". Mae dosbarthiadau mwy o faint yn anochel yn arwain at risg uwch o ran disgylion yn cael eu hanafu mewn amgylcheddau gweithdy.

Mae Cod Ymarfer BS4163:2014 yn nodi'n glir fel a ganlyn:

9 Rheoli'r amgylchedd addysgu

9.1

Cyffredinol

Dylid ystyried yn ofalus nifer y dysgwyr mewn unrhyw un ardal weithio, i sicrhau y ceir gweithio diogel a goruchwyliaeth effeithiol.

Yng Nghymru a Lloegr, dylai dim mwy nag 20 o ddysgwyr fod gydag un athro cymwys, sydd wedi cymhwys, mewn unrhyw un ardal weithio.

Yn yr Alban a Gogledd Iwerddon, dylai dim mwy nag 20 disgyl fod ar gyfer pob dosbarth mewn pynciau ymarferol. "

1. Barn Llywodraeth Cymru

1.1 Y Sefydliad Safonau Prydeinig (BSI) a'r Awdurdod Gweithredol Iechyd a Diogelwch (HSE)

Cwmni preifat wedi'i ymgorffori gan Siarter Frenhinol yw'r Sefydliad Safonau Prydeinig (BSI). Mae Llywodraeth y DU yn cydnabod y [Sefydliad Safonau Prydeinig \(BSI\)](#) fel Corff Safonau Cenedlaethol y DU (NSB). Mae'n gweithredu fel cynrychiolydd y DU ar gyrrf safonau rhngwladol, fel y Sefydliad Rhyngwladol ar gyfer Safoni (ISO). Mae'n cael arian gan [Adran Busnes, Arloesi a Sgiliau Llywodraeth y DU](#) ar gyfer y gwaith rhngwladol hwn.

Mae 15 y cant o refeniw'r BSI, sy'n cynnwys £59.4 miliwn yn 2016, yn deillio o 'ddatblygu a chyhoeddi safonau'. Mae'r BSI yn nodi:

More than 95% of the standards we published were the British implementation of European or International standards

Fel rhan o'r elfen honno o'i waith, nid yw BS4163: 2014 "[Iechyd a Diogelwch ar gyfer Dylunio a Thechnoleg mewn Sefydliadau Addysgol – Cod Ymarfer](#)" ar gael i'r cyhoedd yn rhad ac am ddim, ond mae ar gael i'w brynu ar-lein.

Mae llythyr Llywodraeth Cymru at y Pwyllgor yn tynnu sylw at ei barn ar y cod ymarfer, sef

BSI Standards represent the condensed knowledge of a group of people who have experience or expertise regarding a given subject; they are often written voluntarily. The one cited... is a code of practice which offers advice and guidance.

Mae Llywodraeth Cymru yn nodi bod y cyfrifoldebau am iechyd a diogelwch mewn ysgolion yn cael eu hamlinellu gan [Ddeddf Iechyd a Diogelwch yn y Gwaith 1974](#) a'r [Rheoliadau Rheoli Iechyd a Diogelwch yn y Gwaith 1999](#) cysylltiedig. Nid yw'r cyfrifoldeb am iechyd a diogelwch wedi'i ddatganoli, a'r Awdurdod Gweithredol Iechyd a Diogelwch (HSE) sy'n gorfodi'r rheoliadau cysylltiedig. Mae Llywodraeth Cymru yn nodi ei bod yn disgwyl i ysgolion ddilyn 'canllawiau ar iechyd a diogelwch a gyhoeddir gan yr HSE'.

Mae'r HSE yn darparu canllawiau ar-lein ar '[reoli iechyd a diogelwch yn synhwyrol mewn ysgolion](#)'. Mae'r HSE yn darparu [rhestr wirio iechyd a diogelwch ar gyfer ystafelloedd dosbarth](#) yn ogystal ag adnoddau eraill. Y Pennaeth sy'n gyfrifol am sicrhau bod canllawiau'r HSE yn cael eu dilyn yn y dosbarthiadau, tra bod gan y corff llywodraethol rôl allweddol o ran sicrhau bod risgiau'n cael eu rheoli'n effeithiol ar y safle.

1.2 Canllawiau Llywodraeth Cymru

Mae Llywodraeth Cymru yn nodi ei bod wedi cyhoeddi [canllawiau ar fesur capaciti ysgolion](#), a ddiweddarwyd ddiwethaf yn 2011. Bwriedir i'r canllawiau hyn 'fod yn ffordd gadarn a chyson o asesu capaciti ysgolion'. Fodd bynnag, nid yw'n rhagnodi nifer y disgyblion (neu staff) a allai ddefnyddio lle ar gyfer addysgu neu astudio, ond mae'n rhoi asesiad cyffredinol o'r gofod addysgu sydd ar gael.

2. Ymgrych y Gymdeithas Ddylunio a Thechnoleg

Dyma yw'r Gymdeithas Ddylunio a Thechnoleg (Data)

a membership organisation providing advice, support and training for those involved in teaching Design, Engineering and technology. We work closely with government, awarding bodies, Ofsted and other regulators, advising on the curriculum and lobbying on behalf of the subject.

Ar 7 Hydref 2015 lansiodd Data, gyda chymorth Cymdeithas Frenhinol y Celfyddydau, ei ymgrych Designed and Made in Britain ...? Mae'n crynhoi'r prif faterion sy'n wynebu cyrsiau dylunio a thechnoleg fel

There is a shortage of qualified teachers; government accountability measures prioritise other subjects; teachers cannot Access CPD; and GCSE numbers are declining.

Yn gyffredinol, mae ymgrych Data yn canolbwyntio ar Lywodraeth y DU, gan alw am newidiadau yng nghwricwlwm cenedlaethol Lloegr a mesurau atebolrwydd. Mae'n galw ar unigolion i ysgrifennu at eu Haelod Seneddol Lleol i'w lobio ar y materion a godwyd gan yr ymgrych, ac i lofnodi ei ddeiseb.

3. Addysgu Dylunio a Thechnoleg yng Nghymru

I grynhoi, mae nifer yr athrawon a hyfforddwyd ac sy'n addysgu dylunio a thechnoleg, a phynciau cysylltiedig, yn ysgolion Cymru wedi aros yn sefydlog dros y pum mlynedd diwethaf. Fodd bynnag, bu gostyngiad yn nifer yr ymgeisiadau TGAU ar gyfer y pynciau hynny yn y cyfnod cyfatebol.

At hynny, er nad yw data StatsCymru [Llywodraeth Cymru] yn darparu dadansoddiad canrannol o bynciau, mae'n werth nodi bod 258,869 o ymgeisiadau TGAU yn 2013/14 a 273,805 o ymgeisiadau yn 2016/17. Mae ymgeisiadau ar gyfer cyrsiau crefft, dylunio a thechnoleg wedi gostwng mewn termau absoliwt a chymharol yn ystod y pum mlynedd diwethaf (gweler adran 3.2).

3.1 Nifer yr athrawon dylunio a thechnoleg

Mae Cyngor y Gweithlu Addysg (CGA) yn cynhyrchu ystadegau blynnyddol ar y gweithlu addysgu yng Nghymru. Cyhoeddwyd ei ddiweddarriad diweddaraf ym mis Mawrth 2017. Gan ddefnyddio'r crynhoad ystadegol hwn, cafodd y tablau canlynol eu cynhyrchu. Mae'n tynnu sylw at nifer yr athrawon yn ôl pwnc HAGA [Hyfforddiant ac Addysg Gychwynnol Athrawon].

Tabl 1 - nifer yr athrawon uwchradd yng Nghymru sydd wedi'u cofrestru gyda CGA fesul pwnc hyfforddiant HAGA

HAGA fesul pwnc hyfforddiant	2013	2014	2015	2016	2017
Dylunio a Thechnoleg	844 (5.9%)	833 (6%)	878 (5.9%)	872 (5.9%)	855 (5.8%)
Astudiaethau Dy	275 (1.9%)	268 (1.8%)	268 (1.8%)	255 (1.7%)	240 (1.6%)

Mae'r crynhoad ystadegol hefyd yn tynnu sylw at nifer yr athrawon uwchradd sydd wedi'u cofrestru gyda CGA yn ôl y pwnc a addysgir. Mae'r data hwn yn dangos y canlynol

Tabl 2 - Nifer yr athrawon uwchradd yng Nghymru sydd wedi'u cofrestru gyda CGA fesul pwnc a addysgir

HAGA fesul pwnc addysgu	2013	2014	2015	2016	2017
Dylunio a Thechnoleg	984 (6.2%)	957 (6.0%)	902 (5.9%)	888 (5.8%)	848 (5.7%)
Electroneg	20 (0.1%)	21 (0.1%)	17 (0.1%)	19 (0.1%)	17 (0.1%)
Peirianneg	12 (0.1%)	13 (0.1%)	14 (0.1%)	14 (0.1%)	14 (0.1%)

Yn Nhablau 1 a 2, mae'r canran nesaf at gyfanswm yr athrawon yn tynnu sylw at ganran y gweithlu addysgu cyffredinol y mae'r ffigur hwnnw'n ei gynrychioli.

3.2 Nifer yr ymgeisiadau ar gyfer TGAU dylunio a thechnoleg

Mae StatsCymru yn darparu data ar [Ymgeisiadau a Chanlyniadau TGAU \(disgyblion ym Mlwyddyn 11/disgyblion 15 oed\) fesul grŵp pwnc](#). Gan ddefnyddio'r data hwnnw, lluniwyd y tabl canlynol.

Tabl 3 - Ymgeisiadau TGAU (disgyblion ym Mlwyddyn 11/disgyblion 15 oed) fesul grŵp pwnc

Pwnc	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Crefft, Dylunio a Thechnoleg	8,573	8,029	7,543	6,938
Peirianneg Gymhwysol (VQ)	396	436	515	373

Gwneir pob ymdrech i sicrhau bod y wybodaeth yn y papur briffio hwn yn gywir adeg ei gyhoeddi. Dylai darllenwyr fod yn ymwybodol nad yw'r papurau briffio hyn yn cael eu diweddu o reidrwydd na'u diwygio fel arall i adlewyrchu newidiadau dilynol.

Eich cyf/Your ref P-05-802
Ein cyf/Our ref KW/00155/18

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

David John Rowlands AC
Cadeirydd - Y Pwyllgor Deisebau
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1NA

government.committee.business@cymru.gsi.gov.uk

21 Chwefror 2018

Annwyl David

Diolch am eich llythyr dyddiedig 29 Ionawr am Ddeiseb P-05-802, sef Amddiffyn Maint Dosbarthiadau mewn Ystafelloedd Dosbarth a Gweithdai Dylunio a Thechnoleg gan Mr Aled Dafis.

Nid yw lechyd a Diogelwch wedi ei ddatganoli i Lywodraeth Cymru ac mae'r cyfrifoldebau o ran ysgolion yn deillio o Ddeddf lechyd a Diogelwch yn y Gwaith 1974 a'r rheoliadau cysylltiedig, sef Reoliadau Rheoli lechyd a Diogelwch yn y Gwaith 1999. Mae deddfwriaeth yn ei gwneud yn ofynnol i'r cyflogwyr (cyrff llywodraethu/awdurdodau lleol) asesu a rheoli risg. Yn achos ysgolion, gorfodir hyn gan amlaf gan yr Awdurdod Gweithredol lechyd a Diogelwch.

Corff llywodraethu'r ysgol sy'n gyfrifol am iechyd a diogelwch y disgylion, a hynny naill ai fel cyflogwr staff yr ysgol, neu gan ei fod yn rheoli mangre'r ysgol, neu'r ddau. Mae disgwyl y bydd ysgolion yn dilyn canllawiau a roddir gan yr Awdurdod Gweithredol lechyd a Diogelwch. Mae Safonau'r Sefydliad Safonau Prydeinig yn cynnwys gwybodaeth ddwys grŵp o bobl sydd â phrofiad neu arbenigedd mewn pwnc penodol. Yn aml, caiff y rhain yn eu hysgrifennu'n wirfoddol. Mae'r un y mae Mr Dafis yn cyfeirio ato yn god ymarfer sy'n cynnig cyfarwyddyd a chyngor; mae cost yn gysylltiedig â'r cyhoeddiad hwn.

Cyfrifoldeb y pennath a'r corff llywodraethu yw trefnu'r dosbarthiadau. Mae ganddynt rôl bwysig o ran sicrhau bod risgiau yn cael eu rheoli'n effeithiol ar y safle. Mae disgwyl y bydd asesiadau risg priodol yn cael eu gwneud mewn perthynas â'r ardal a nifer y disgylion a ddysgir.

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaeth.Kirsty.Williams@llyw.cymru
Correspondence.Kirsty.Williams@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and responding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Pennir nifer y disgyblion y caniateir eu dysgu mewn ysgol neu mewn ardal gwaith ysgol yng Nghymru drwy gyfrifo yn unol â'r **canllawiau Mesur Capasiti Ysgolion yng Nghymru**. Bwriedir i hyn fod yn ddull cadarn a chyson o asesu capaciti ysgolion.

Yn achos ysgolion uwchradd, mae capaciti yn seiliedig ar faint ardaloedd addysgu; mae pob math o ystafelloedd sy'n gallu cael eu defnyddio i addysgu neu astudio yn cael eu cynnwys. Mae'r cyfrifiad capaciti yn dibynnu ar y math o ystafell: rhoddir mwy o le fesul disgybl ar gyfer ystafelloedd sy'n cael eu defnyddio ar gyfer pynciau ymarferol. Mae'r fformiwlau yn defnyddio 'ffactor defnyddio' sy'n amrywio yn ôl ystod oedran yr ysgol. Mae hyn yn adlewyrchu'r ffaith nad oes modd defnyddio pob ystafell mewn ysgol uwchradd drwy'r amser, oherwydd yr amrywiaeth o bynciau sy'n cael eu haddysgu, neu gan fod grwpiau addysgu yn amrywio o ran maint, yn enwedig yn y chweched dosbarth.

Mae'r 'lle sydd ar gael i ddisgyblion' yn uned fesur hollol gysyniadol – mae'n seiliedig ar y math o le, a'i faint. Hynny yw, ni ragnodir union nifer y disgyblion (neu staff) a allai ddefnyddio'r lle i addysgu neu astudio.

Adolygydd y canllawiau ym mis Hydref 2011 (wele ddolen isod).

<http://gov.wales/topics/educationandskills/publications/circulars/0906measuringcapacity/?skip=1&lang=cy>

Yn gywir

Kirsty Williams AC/AM
Ysgrifennydd y Cabinet dros Addysg
Cabinet Secretary for Education

P-05-802 Protecting Class Sizes in Design and Technology Classrooms and Workshops – Correspondence from the Petitioner to the Committee, 07.02.18

Thank you for your e-mail on the 28/2, which included a copy of Ms Kirsty Williams AM's letter to Mr David John Rowlands AM relating to the petition in question.

Firstly I would like to thank Ms Williams for her time in replying, and for giving this important matter her attention. I would like to make a few short comments in relation to her letter.

1. I accept that Health and Safety is not devolved to the Welsh Government, but in this particular case of protecting pupils within Design and Technology Workshops and Classrooms, there is an element of the protection and well-being of children, which I believe is a matter devolved to the National Assembly for Wales.
2. I also accept that the responsibility for the health and safety of pupils lies with the governing bodies of schools, but it is evident that many governing bodies are happy for class sizes to be in excess of the guidelines set out in BS4163:2014 – a code of practice that is recognised by the HSE and quoted on their website.
<http://www.hse.gov.uk/woodworking/standards.htm>
3. I'm pleased that Ms Williams states that "It is expected that schools will follow guidance on health and safety issued by the HSE". In essence this is exactly what is requested by this petition, that the Welsh Assembly ensures that this happens in all schools across Wales. This is already the case in Scotland – Schools (Scotland) code 1956 Regulation 15(2) – and in Northern Ireland – Regulation 15 of the Secondary School (Grant Conditions) Regulations (Northern Ireland) 1973, where student numbers in practical subjects are capped at 20. This information is listed in BS4163:2014 – Section 9.1
4. As regards the number of pupils that may be taught in a school or school work area, this detailed guidance for Design and Technology areas is set out in DfES document Building Bulletin 81, as linked to from the 21st Century Schools website :

<http://21stcenturyschools.org/guidance/schooldesign/design-guidance-by-schools/secondary/basicteachingindex/designandtechno/?lang=en>

In fact, Building Bulletin 81 recommends a maximum class size of 18 for secondary schools with a 10% D+T element in KS3+4 – see page 20

In essence, the aim of this petition is to ensure that our students are taught in as safe an environment as possible, whilst gaining the best possible experiences from their Design and Technology education whilst at school. This in my opinion can only be ensured if the Welsh Assembly make sure that all recommendations within BS4163:2014 (and any subsequent versions) are adopted in full by all schools in Wales.

A particular case that remains at the forefront of my mind is of a student that had to have a finger amputated due to a horrific accident with a belt sander in a school in Islington Borough Council in 2014. This sad event should have never happened, and would not, had all recommendations in BS4163:2014 been adhered to.

<http://press.hse.gov.uk/2017/london-council-fined-after-school-injury/?ebul=hsegen&cr=5%2F02-mar-17>

Many Thanks for your time in considering this issue.

Yours Sincerely
Aled Dafis

Good morning, following my previous e-mail i would like to add the following information to further support my petition.

The Design and Technology Association (DATA) has long supported the notion that class sizes should be limited to a maximum of 20 pupils. Their website clearly describes what is expected in terms of the guidance set out in BS4163:2014

<https://www.data.org.uk/for-education/health-and-safety/maximum-number-of-pupils-taught-within-dt-workshops-and-studios/>

The page is clear in it's entirety, but I believe that the closing passage is particularly pertinent

"There is often an assumption that because an issue is described as 'advice' or 'not mandatory' that employers and employees can regard them as 'optional' or indeed ignore them. Where a formal, written risk assessment has been carried out in accordance with HSE and other professional requirements, proper regard and action needs to be taken as appropriate to the level of risk identified. Should an employer or employee fail to do what is reasonably practicable and an accident or incident occur which may be found to be partially or wholly contributory to any injury sustained, they may be found culpable."

Many thanks again for your time in discussing this important issue.

Yours sincerely

Aled Dafis

Eitem 2.2

P-05-803 Mae ein byd naturiol yn cael ei wenwyno gan blastigau untro...mae'n bryd cyflwyno treth!

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Friends of Barry Beaches, ar ôl casglu 102 o lofnodion ar-lein.

Geiriad y ddeiseb

Mae'r dystiolaeth ar gael i'r rhai sydd am ei gweld ... mae ein dibyniaeth ar blastig untro a daflir i ffwrdd yn gwenwyno ein byd naturiol.

Mae adar y môr yn bwyta plastigau, mae pysgod yn bwyta plastigau, mae pysgod cregyn yn bwyta plastigau ac rydym ni, felly, yn bwyta plastigau.

Mae cynhyrchu plastigau untro yn cynyddu bob blwyddyn, ond dim ond 9 y cant o blastigau sy'n cael eu hailgylchu yn y byd.

Ers i gynhyrchu plastigau ar raddfa fawr ddechrau yn y 1950au, rydym wedi cynhyrchu 8.3 biliwn o dunelli ... yn gyfwerth â phwysau un biliwn o eliffantod Africanaidd! A disgwyli'r ffigur hwnnw gyrraedd 34 biliwn o dunelli erbyn 2050!!

Nid oes dim o'r plastig hwn wedi bioddiraddio yn ystod y cyfnod hwn, ond yn hytrach mae wedi parhau i leihau, gan ei wneud bron yn amhosibl i'w ddileu!

Rydym yn annog Llywodraeth Cymru i gyflwyno treth ar yr holl blastigau untro sy'n debyg i'r taliad 5p llwyddiannus iawn ar fagiau siopa untro.

Mae'n bryd gweithredu.

Gwybodaeth ychwanegol:

Grŵp gwirfoddol yw Cyfeillion Traethau'r Barri, a sefydlwyd saith mlynedd yn ôl, y mae ei nod yw cael gwared â sbwriel, llawer ohono yn blastig, o bum prif draeth y Barri. Rydym yn ymdrechu i ailgylchu cymaint ohono ag y gallwn.

Mae angen inni ddylunio ein pecynnau a'n cynwysyddion untro fel eu bod yn bioddiraddio'n hawdd yn ein hamgylchedd.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Bro Morgannwg
- Canol De Cymru

P-05-803 Treth ar Ddeunvdd Plastia Untro

Y Pwyllgor Deisebau | 13 Mawrth 2018

Petitions Committee | 13 March 2018

Papur briffio gan y Gwasanaeth Ymchwil:

Rhif y ddeiseb: P-05-803

Teitl y ddeiseb: Mae ein byd naturiol yn cael ei wenwyno gan blastigau untro ... mae'n bryd cyflwyno treth!

Testun y ddeiseb: Mae'r dystiolaeth ar gael i'r rhai sydd am ei gweld ... mae ein dibyniaeth ar blastig untro a deflir i ffwrdd yn gwenwyno ein byd naturiol.

Mae adar y môr yn bwyta plastigau, mae pysgod yn bwyta plastigau, mae pysgod cregyn yn bwyta plastigau ac rydym ni, felly, yn bwyta plastigau.

Mae cynhyrchu plastigau untro yn cynyddu bob blwyddyn, ond dim ond 9 y cant o blastigau sy'n cael eu hailgylchu yn y byd.

Ers i gynhyrchu plastigau ar raddfa fawr ddechrau yn y 1950au, rydym wedi cynhyrchu 8.3 biliwn o dunelli ... yn gyfwerth â phwysau un biliwn o elifiantod Africanaidd! A disgwylir i'r ffigur hwnnw gyrraedd 34 biliwn o dunelli erbyn 2050!!

Nid oes dim o'r plastig hwn wedi bioddiraddio yn ystod y cyfnod hwn, ond yn hytrach mae wedi parhau i leihau, gan ei wneud bron yn amhosibl i'w ddileu!

Rydym yn annog Llywodraeth Cymru i gyflwyno treth ar yr holl blastigau untro sy'n debyg i'r taliad 5c llwyddiannus iawn ar fagiau siopa untro.

Mae'n bryd gweithredu.

Y cefndir

Mae plastigau untro, neu blastigau a deflir i ffwrdd, wedi'u cynllunio i gael eu defnyddio unwaith a'u taflu neu eu hailgylchu. Yn nodwediadol, eitemau fel poteli plastig, gwellt yfed, cwpanau coffi a deunydd pecynnau cludfwyd ydynt. Mae sylw diweddar yn y cyfryngau, yn arbennig cyfres [Blue Planet II y BBC](#), wedi tynnu sylw at raddfa'r gweddillion plastig yn ein cefnforoedd o ganlyniad i'n diwylliant 'taflu'. Mae effaith plastig untro ar yr amgylchedd morol yn cael ei amlygu oherwydd pa mor gyffredin ydyw mewn arolygon sbwriel traeth.

Dangosodd [Adroddiad Beachwatch Y Gymdeithas Cadwraeth Forol](#) yn 2017 mai darnau bach o blastig oedd yr eitemau a ganfuwyd fwyaf ar draethau ledled y DU.

Roedd adroddiad yn 2017 [Single Use Plastic and the Marine Environment](#) gan [Eunomia](#) ar gyfer [Seas at Risk](#), yn cyfrif maint y gwastraff plastig untro a oedd 'ar y gweill' gan mai'r rhain sydd fwyaf tebygol o osgoi systemau casglu gwastraff arferol. Mae prif ganfyddiadau'r gwaith ymchwil yn cynnwys y canlynol:

- nid oes angen i lawer o'r eitemau hyn gael eu gwneud o blastig (e.e. mae dewisiadau eraill fel gwydr a phapur yn bodoli), tra bod eraill yn cael eu defnyddio'n ddiangen (e.e. gwellt yfed);
- mae mesurau i leihau'r defnydd o blastig yn cael cefnogaeth uchel gan y cyhoedd, sy'n cynyddu ar ôl i'r mesurau gael eu rhoi ar waith;
- mae atebion yn bodoli i leihau'r defnydd o blastigau untro, ac maent wedi bod yn rhedeg mewn mannau lluosog ledled y byd; a
- byddai lleihau'n sylweddol y defnydd o eitemau plastig untro allweddol yn dileu'n effeithiol ffynhonnell fawr o lygredd morol yn holl foroedd Ewrop.

Nod treth ar blastig untro fyddai annog gostyngiad yn y defnydd ohono. Mae polisi gwastraff (gan gynnwys ailgylchu) yn fater datganoledig. Fel y cyfryw, mae Llywodraeth y DU yn datblygu polisiau ar gyfer Lloegr a chyfrifoldeb y gweinyddiaethau datganoledig yw datblygu a gweithredu eu polisiau a'u dulliau eu hunain, o fewn fframwaith gofynion yr UE. Mae [strategaeth Tuag at Ddyfodol Diwastraff](#) (2010) Llywodraeth Cymru yn nodi ei pholisi yn y maes hwn.

Byddai treth ar blastig untro yn cyd-fynd â Strategaeth Tuag at Ddyfodol Diwastraff Llywodraeth Cymru trwy gyflawni blaenoriaethau Gweinidogol ar gyfer datblygu '[economi gylchol](#)', lle nad yw plastigau byth yn wastraff ac maent yn cyfrannu'n gadarnhaol i'r economi.

Codi tâl am fagiau siopa

Mae lleihau'r defnydd o blastig untro trwy drethi eisoes wedi'i gyflwyno yng Nghymru. Ar 1 Hydref 2011, cyflwynodd Cymru ofyniad statudol i godi tâl am y rhan fwyaf o fagiau siopa untro. Hi oedd y wlad gyntaf yn y DU i wneud hynny. Ers hynny, mae'r Alban, Gogledd Iwerddon a Lloegr wedi cyflwyno dulliau tebyg o godi isafswm o 5c am bob bag plastig a ddefnyddir.

Yn wreiddiol, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru gytundeb gwirfoddol a oedd yn annog manwerthwyr i roi eu derbyniadau net i achosion da. Fodd bynnag, mae [Deddf yr Amgylchedd \(Cymru\) 2016](#) bellach yn ei gwneud yn ofynnol i fanwerthwyr roi eu derbyniadau net o werthiant bagiau siopa at ddibenion elusennol sy'n ymwneud â diogelu neu wella'r amgylchedd, ac sydd o fudd uniongyrchol neu anuniongyrchol i Gymru gyfan neu unrhyw ran o Gymru. Bwriedir i hyn liniaru effaith y defnydd o fagiau siopa.

Yn 2016 cyhoeddodd Llywodraeth Cymru [Adolygiad ôl-weithredu codi tâl ar fagiau siopa untro yng Nghymru: Adroddiad ar ganfyddiadau newydd](#). Canfu'r adolygiad y canlynol:

- Bu gostyngiad o 71% yn nifer y bagiau siopa untro a ddefnyddiwyd ers i'r newid gael ei gyflwyno;
- Mae cynnydd yn nifer y 'bagiau am oes' a ddefnyddir a bagiau eraill y gellir eu hailddefnyddio yn golygu y bu gostyngiad cyffredinol o 57% yn nifer **yr holl fagiau** a ddefnyddiwyd
- Buddion net y tâl am fagiau siopa untro oedd rhwng £28 miliwn a £32 miliwn; ac
- O ganlyniad i'r arian a roddwyd i achosion da, amcangyfrifir bod buddion cymdeithasol o rhwng £27 miliwn a £35 miliwn wedi'u sicrhau a hynny ar ffurf buddion i'r amgylchedd, iechyd a chyflogaeth.

Datblygiadau yn Lloegr

Ar 11 Ionawr 2017, cyhoeddodd Llywodraeth y DU ei [Gynllun Amgylchedd 25-mlynedd ar gyfer Lloegr](#), yn amlinellu deg nod ar gyfer gwella'r amgylchedd gan ddefnyddio dull 'cyfalaf naturiol', gan gynnwys:

Gweithio tuag at ddileu'r holl wastraff y gellir ei osgoi erbyn 2050 a'r holl wastraff plastig y gellir ei osgoi erbyn diwedd 2042.

Mae [blog](#) diweddar gan y Gwasanaeth Ymchwil yn rhoi trosolwg o'r cynllun, ac mae'n trafod sut y gallai effeithio ar Gymru.

Datblygiadau yn Tsieina

Allforiodd Cymru dros 4,000 o dunelli o wastraff plastig y llynedd i'w ailgylchu ([Cyfarfod Llawn](#), 09 Ionawr 2018). Mae dogfen y Comisiwn Ewropeaidd [A European Strategy for Plastics in a Circular Economy](#) yn datgan bod dros 85 y cant o'r gwastraff plastig sy'n cael ei allforio yn cael ei gludo i Tsieina ar hyn o bryd. Mae penderfyniad Tsieina i roi rheolaethau tynnach ar fewnforio gwastraff, gan gynnwys atal mewnforio gwastraff plastig i'w ailgylchu, yn gorfodi Cymru i fod yn fwy rhagweithiol o ran lleihau'r defnydd o blastigau untro.

Mae [WRAP UK](#) yn ymchwilio i ba effaith y bydd y cyfyngiadau hyn yn ei chael ar y DU mewn [Llythyr Agored ar Gyfyngiadau Mewnforio Gwastraff Tsieina](#).

Camau gweithredu Llywodraeth Cymru

Ar 14 Mawrth 2017, mewn ymateb i [ddadl yn y Cyfarfod Llawn ar ailgylchu](#), dywedodd Carl Sargeant AC, Ysgrifennydd y Cabinet dros Gymunedau a Phlant, y byddai "dull mwy radical fel ... a chostau ychwanegol neu atal defnyddio cynwysyddion bwyd a diod untro" yn cael ei ystyried fel rhan o'r broses o adfywio'r polisi Tuag at Ddyfodol Diwastraff yn 2018

Mewn [datganiad ysgrifenedig](#) ar 27 Medi 2017, dywedodd Lesley Griffiths AC, Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Amgylchedd a Materion Gwledig, "fel Llywodraeth, rydym yn derbyn bod

angen gwneud mwy i wella ein cyfradd ailgylchu ymhellach ac i fynd i'r afael â sbwriel a'r materion sy'n gysylltiedig â chymdeithas a diwylliant 'taflu". Er mwyn mynd i'r afael â'r mater hwn, awgrymodd mai'r nod fyddai "atal sbwriel rhag mynd i mewn i'r amgylchedd yn y lle cyntaf", a "gwerthfawrogi'r adnoddau hynny rydym ni'n eu cymryd yn ganiataol yn rhy aml". Cyhoeddodd astudiaeth i Gyfrifoldeb Estynedig Cynhyrchwyr (EPR) i asesu opsiynau posibl, gan ddweud:

Rwyf wedi comisiynu astudiaeth i asesu ymyriadau posibl i gynyddu gweithgarwch atal gwastraff, codi cyfraddau ailgylchu a lleihau sbwriel ar y tir a sbwriel morol. Bydd cynlluniau cyfrifoldeb cynhyrchwyr, megis y cynlluniau sydd ar waith yn y DU ar hyn o bryd, yn cael eu cynnwys yn yr ymchwil. Bydd Cynlluniau Dychwelyd Blaendal yn cael eu cynnwys hefyd. Bydd yr ymchwil hefyd yn asesu effeithiau amgylcheddol, economaidd a chymdeithasol posibl cynlluniau ymestyn cyfrifoldeb cynhyrchwyr (EPR), gan gynnwys unrhyw ganlyniadau anfwriadol posibl

Atebodd Hannah Blythyn AC, Gweinidog yr Amgylchedd, gwestiynau gan yr Aelodau yn y Cyfarfod Llawn ar 17 Ionawr 2018 ar ddeunydd pacio plastig. Nododd fod Llywodraeth Cymru yn aros am ganlyniad yr astudiaeth EPR cyn penderfynu sut i symud ymlaen. Cadarnhaodd y Prif Weinidog ganlyniad yr astudiaeth EPR yn y Cyfarfod Llawn ar 09 Ionawr 2018 "Byddwn yn cael adroddiad yr astudiaeth honno ym mis Chwefror". Ar adeg ysgrifennu'r papur briffio hwn, nid oedd yr astudiaeth wedi'i chyhoeddi.

Yn ddiweddar, ystyriodd Llywodraeth Cymru dreth ar ddeunydd plastig untro fel un o bedair treth newydd posibl i'w cyflwyno o dan y pwerau newydd a gynhwysir yn Neddf Cymru 2017. Mae adroddiad polisi trethi Llywodraeth Cymru yn rhoi mwy o fanylion am y rhestr fer.

Cyhoeddodd Mark Drakeford AC, Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a Llywodraeth Leol mewn Datganiad yn y Cyfarfod Llawn ar 13 Chwefror 2018 na fyddai'r dreth ar ddeunydd plastig untro yn cael ei chyflwyno gan fod 'treth tir gwag' wedi cael ei dewis yn lle hynny. Dywedodd:

Bydd Llywodraeth y DU yn dechrau casglu dystiolaeth ar sut y bydd yn ymdrin â phroblem plastig untro, gan gynnwys drwy ddefnyddio treth. Beth bynnag fo'i rinweddau, mae'r cyhoeddiad hwnnw, rwy'n credu, yn creu rhwystr ar lwybr unrhyw gynnig ar gyfer Cymru yn unig.

Mewn datganiad gan Lywodraeth Cymru a gyflwynwyd yn y Cyfarfod Llawn ar 27 Chwefror 2018, trafododd Gweinidog yr Amgylchedd gamau Llywodraeth Cymru o ran plastigau untro:

Rydym ni wedi sicrhau y bu Cymru'n rhan o alwad Llywodraeth y DU am dystiolaeth ynglŷn â sut y bydd yn ymdrin â mater plastig untro, gan gynnwys drwy ddefnyddio treth.

Ochr yn ochr â hyn, byddwn yn parhau i weithio ar dreth plastig tafladwy annibynnol posibl ar gyfer Cymru.

Yn dilyn Ymgynghoriad ledled y DU yn 2016 ar wahardd gweithgynhyrchu a gwerthu meicrobelenni, math o blastig micro, mewn cynyrrch cosmetig sy'n golchi i ffwrdd, mae Llywodraeth Cymru wedi ymgynghori ar sut y dylid gweithredu'r gwaharddiad yng Nghymru. Yn benodol, ystyriodd yr ymgynghoriad sut y gellid gweithredu'r gwaharddiad a'i orfodi yng

Nghymru. Daeth yr ymgynghoriad i ben ar 8 Ionawr 2018, ac mae'r ddogfen, [crynodeb o'r ymatebion](#) yn nodi'r camau nesaf:

Os bydd Gweinidogion Cymru yn cymeradwyo'r ddeddfwriaeth, bydd y gwaharddiad ar weithgynhyrchu a gwerthu cynhyrchion sy'n cynnwys microbelenni plastig yn dod i rym o 30 Mehefin 2018 ymlaen.

Gellir dod o hyd i ragor o wybodaeth am feicrobelenni mewn [blog](#) gan y Gwasanaeth Ymchwil yn 2017.

Camau gweithredu Cynulliad Cenedlaethol Cymru

Ar 5 Ebrill 2017, arweiniodd Simon Thomas AC [ddadl ar Gynnig Deddfwriaethol gan Aelod ar Fil Lleihau Gwastraff ar gyfer Cymru](#). Roedd y cynnig yn canolbwytio ar gynlluniau dychwelyd blaendal, gwaharddiad neu ardoll ar ddeunydd pecynnu polystyren (na ellir ei ailgylchu) a gosod gofynion newydd ar gynhyrchwyr bwyd a manwerthwyr i leihau deunydd pecynnu diangen.

Cafodd y cynnig gefnogaeth drawsbleidiol, a phasiwyd y cynnig gyda 34 o blaid, dim yn erbyn a 12 yn ymatal.

Gwneir pob ymdrech i sicrhau bod y wybodaeth yn y papur briffio hwn yn gywir adeg ei gyhoeddi. Dylai darllenwyr fod yn ymwybodol nad yw'r papurau briffio hyn yn cael eu diweddu o reidrwydd na'u diwygio fel arall i adlewyrchu newidiadau dilynol.

Eich cyf/Your ref P-05-803
Ein cyf/Our ref MD/00051/18

David John Rowlands AC
Cadeirydd y Pwyllgor Deisebau
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd
CF99 1NA

government.committee.business@llyw.cymru

13 Chwefror 2018

Annog David

Diolch am eich llythyr yn rhoi gwybod i mi am y ddeiseb gan Gyfeillion Traethau'r Barri mewn perthynas â chodi treth ar blastig untro. Heddiw, rwyf wedi cyhoeddi fy mwriad mewn perthynas â phob un o'r pedwar syniad am dreth ar y rhestr fer a amlinellais ar 3 Hydref, a oedd yn cynnwys treth arfaethedig ar blastig untro. Mae llawer o ddiddordeb a chefnogaeth wedi bod i'r syniad o godi treth ar blastig untro yng Nghymru.

Ers cyhoeddi'r rhestr fer wreiddiol, cyhoeddodd Canghellor y Trysorlys yng Nghyllideb yr Hydref y bydd Llywodraeth y DU yn lansio galwad am dystiolaeth eleni ynghylch y ffordd y bydd yn mynd i'r afael â phlastig untro, gan gynnwys drwy godi treth.

Rwyf wedi trafod yr alwad am dystiolaeth â Gweinidogion Trysorlys y DU. O ganlyniad i hynny, rydym wedi sicrhau bod Cymru'n rhan o'r broses. Bydd yr alwad am dystiolaeth yn cael ei chyhoeddi cyn y Pasg, a byddwn yn cyfrannu at ddadansoddiad o'r canfyddiadau yn dilyn yr alwad am dystiolaeth, ac yn rhannu bârn Cymru am ddatblygu opsiynau polisi. Cymru sydd â'r drydedd gyfradd ailgylchu orau yn y byd – rydym ar frig yr agenda wastraff ac mae gennym lawer i'w gynnig o ran ein profiad helaeth a'n gallu i ymchwilio.

Byddwn hefyd yn parhau i weithio ar dreth ar blastig untr o sy'n benodol i Gymru. Mae hyn yn parhau'n opsiwn i Gymru, a bydd canlyniadau astudiaeth cyfrifoldeb estynedig cynhyrchwyr, dan arweiniad Gweinidog yr Amgylchedd, yn sail iddo ac rwy'n deall y bydd yn cael ei chyhoeddi maes o law. Mae'r astudiaeth hon yn canolbwytio ar y mathau o becynnau allweddol sy'n cael eu defnyddio gan amlaf ar gyfer bwyd a diod, ac mae'n cynnwys dadansoddiad o gynlluniau dychwelyd ernes a threthi.

Ingyr.
Mark.

Mark Drakeford AC/AM

Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid
Cabinet Secretary for Finance

P-05-804 Mae angen cyllid Llywodraeth Cymru ar gyfer chwarae!!

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan RAY Ceredigion, ar ôl casglu 328 o lofnodion ar-lein.

Geiriad y ddeiseb:

Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i ddarparu cyllid dynodedig blynnyddol i roi cymorth ariannol i bob Awdurdod Lleol wrth gyflawni eu dyletswydd yn unol â'u hasesiad o ddigonolrwydd cyfleoedd chwarae er mwyn osgoi cau darpariaethau chwarae agored megis RAY Ceredigion

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Ceredigion
- Canolbarth a Gorllewin Cymru

Papur Briffio ar gyfer y Pwyllgor Deisebau

Y Pwyllgor Deisebau | 13 Mawrth 2018
Petitions Committee | 13 March 2018

Papur briffio gan y Gwasanaeth Ymchwil: Mae angen cyllid Llywodraeth Cymru ar gyfer chwarae

Rhif y ddeiseb: [P-05-804](#)

Teitl y ddeiseb: Mae angen cyllid Llywodraeth Cymru ar gyfer chwarae

Testun y ddeiseb: Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i ddarparu cyllid dynodedig blynnyddol i roi cymorth ariannol i bob Awdurdod Lleol wrth gyflawni eu dyletswydd yn unol â'u hasesiad o ddigonolrwydd cyfleoedd chwarae er mwyn osgoi cau darpariaethau chwarae agored megis RAY Ceredigion.

Y sefyllfa gyfreithiol

Cymru oedd y wlad gyntaf i ddeddfu ar gyfer chwarae plant, o dan [y Mesur Plant a Theuluoedd \(Cymru\) 2010](#). Mae Adran 11 o'r Mesur yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau lleol asesu pa mor ddigonol yw cyfleoedd chwarae yn ei ardal i blant, a sicrhau cyfleoedd chwarae digonol, cyn belled ag y bo'n rhesymol ymarferol. Mae'n ofynnol hefyd i Awdurdodau Lleol gyhoeddi gwybodaeth am gyfleoedd chwarae yn eu hardaloedd a chadw'r wybodaeth hon yn gyfoes.

Er mwyn cefnogi Awdurdodau Lleol i gyflawni eu dyletswyddau, cynhyrchodd Llywodraeth Cymru y [Cyfarwyddyd Statudol: Cymru – Gwlad lle mae cyfle i Chwarae](#) ar asesu a sicrhau cyfleoedd chwarae digonol i blant yn eu hardaloedd. Mae'r cyfarwyddyd yn rhoi manylion yngylch y naw mater y mae angen i awdurdodau lleol eu hystyried yn hyn o beth. Nid yw'n cyfeirio'n benodol at gyllid. Mae un o'r 'materion' hyn yn ymwneud â 'Thaliadau am ddarpariaeth chwarae'. Mae hyn yn cynnwys y canlynol:

Bydd cyfleoedd i chwarae mewn mannau agored a mannau chwarae awyr agored dynodedig lle nad oes staff (Mater C) yn cael eu darparu am ddim i blant ac unrhyw oedolion sydd gyda hwy. Gellir codi tâl ar blant a'u teuluoedd am gyfleoedd chwarae dan oruchwyliaeth, am ddarpariaeth gwaith chwarae a gweithgareddau hamdden strwythuredig (Mater Ch). Gallai hyn fod ar ffurf cyfraniadau gwirfoddol, tâl mynediad a thalu am weithgareddau neu dansysgrifio iddynt. Gallai cludiant i'r cyfleoedd hyn fod yn gost ychwanegol (Mater Dd). Yn amlwg, bydd unrhyw daliadau yn cael effaith o ran a fydd

amrywiaeth eang o gyfleoedd chwarae ar gael i bob plentyn ac, felly, yn effeithio ar ddigonolrwydd y ddarpariaeth mewn ardal benodol. Dylid sylweddoli y gall hyd yn oed gostau cymharol isel i deuluoedd ar incwm isel sydd â sawl plentyn olygu na all y plant hynny achub ar gyfleoedd chwarae.

Dylai'r Asesiad Digonolrwydd Cyfleoedd Chwarae ddangos pa gyfleoedd chwarae sy'n cynnwys tâl, a swm y tâl hwnnw. Dylai ystyried i ba raddau y mae unrhyw daliadau yn effeithio ar ba mor ddigonol yw cyfleoedd chwarae ar gyfer: -

- Plant o deuluoedd incwm isel.
- Plant sy'n byw mewn ardaloedd o amddfadedd.
- Plant sy'n byw mewn ardaloedd gwledig.
- Plant anabl neu blant ag anghenion penodol.

Dylai'r Asesiad Digonolrwydd Cyfleoedd Chwarae a'r Cynlluniau Gweithredu Chwarae ddangos i ba raddau y mae awdurdodau lleol yn ystyried taliadau ar gyfer y plant hyn a'u teuluoedd, a'r mesurau a ddefnyddir i liniaru'r amgylchiadau hyn, gan gynnwys:

- Y cyfleoedd o ran dim cost i chwarae a ddarperir ar gyfer plant.
- Dim costau neu gostau isel am ddefnyddio adeiladau awdurdodau lleol ar gyfer darpariaeth chwarae.
- **Grantiau neu gymorthdaliadau i ddarparwyr chwarae. [Ein pwyslais ni yw'r print trwm]**
- Costau cludiant â chymhorthdal i blant sy'n teithio i gyfleoedd chwarae.

Bydd gwybodaeth am ddarpariaethau chwarae nad yw'n cynnwys costau, neu am gostau isel awdurdodau lleol drwy'r Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd sydd ar gael ym mhob ardal awdurdod lleol.

Asesiad a Chynllun Gweithredu Digonolrwydd Chwarae Ceredigion

Mae gwefan y Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd yn cynnwys [crynodeb o'r Asesiad Digonolrwydd Chwarae ar gyfer 2016](#) ochr yn ochr â [Chynllun Gweithredu Chwarae Ceredigion 2017-19](#). Mae'r ddogfen grynhoi yn datgan:

Gwelwyd diffyg cyllid neu gapasiti yn arwain at y sefyllfa yn gwaethyg rhyw ychydig, er enghraifft:

Yn 2013, roedd yr Awdurdod Lleol yn gweithio mewn partneriaeth gyda RAY Ceredigion er mwyn darparu'r prosiect Chwarae Plant, gan "gynnig darpariaeth chwarae sy'n cynnig amgylchedd chwarae cyfoethog." Gwnaeth prosiect Chwarae Plant alluogi lefel uchel o ddarpariaeth chwarae rhagorol ar draws y sir. Gwelwyd y ddarpariaeth chwarae yn cael ei pheryglu mewn ffordd ddifrifol pan ddaeth y prosiect Chwarae Plant i ben ym mis Rhagfyr 2014. (Newidiodd ei statws o Wyrdd i Ambr).

Casgliad

Rydym yn gwneud cynnydd araf a chadarn tuag at ddarparu cyfleoedd chwarae digonol i blant a phobl ifanc yng Ngheredigion, er gwaethaf yr hinsawdd economaidd gyfredol.

Aiff ymlaen i nodi:

Byddwn nawr yn edrych tua'r dyfodol a chysylltu ein gofynion Asesiad o Ddigonolrwydd Chwarae i ddatblygiad y Cynlluniau Lles newydd sy'n ofynnol o dan y Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru). Mae hyn yn rhoi cyfle i ail-leoli chwarae o fewn yr agenda lles ehangach fel rhan o flaenoriaethau ein Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus.

Cyllid Llywodraeth Cymru ar gyfer chwarae

Daw'r cyllid ar gyfer darpariaeth chwarae awdurdodau lleol yn bennaf o'r Grant Cynnal Refeniw, ond hefyd darperir cyllid grant i rai sefydliadau cenedlaethol. Nodir rhagor o fanylion isod.

Grant Cynnal Refeniw

Mae gwefan Llywodraeth Cymru yn nodi fel a ganlyn:

Caiff mwy na 80 y cant o wariant yr awdurdodau lleol ei fodloni gan y cymorth a ddarperir i awdurdodau lleol ar ffurf Grant Cynnal Refeniw, ardrethi annomestig ac amrywiaeth o grantiau eraill a ddarperir at ddibenion polisi penodol mewn meysydd megis addysg a thrafnidiaeth.

Mae hefyd yn nodi:

Mae Llywodraeth Cymru'n dosbarthu RSG i awdurdodau lleol gan ddefnyddio fformiwl a cytunir arni'r gyffredin. Yr awdurdodau lleol sy'n gyfrifol am benderfynu sut y maent yn gwario eu dyraniad o RSG ar y gwasanaethau y maent yn gyfrifol amdanynt, sy'n cynnwys ysgolion. **Egwyddor sylfaenol y setliad Llywodraeth leol yw nad yw cyllid yn cael ei glustnodi i wasanaethau penodol.** Nid yw Llywodraeth Cymru'n pennu targedau ar gyfer gwariant awdurdod lleol ar ysgolion. [Ein pwyslais ni yw'r print trwm]

Cyllid grant Llywodraeth Cymru

Ym mis Tachwedd 2017, fel rhan o waith craffu ar y Gyllideb Ddrafft 2018-19, darparodd Llywodraeth Cymru bapur ar gyfer y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg. Wrth sôn am gyllid ar gyfer chwarae, cyfeiriodd at:

Darparu cyllid gwerth £2.3 miliwn bob blwyddyn i awdurdodau lleol er 2012 i'w helpu i lenwi bylchau sy'n ymddangos wrth iddynt gynnal eu hasesiadau digonolrwydd gofal plant a'u hasesiadau digonolrwydd chwarae.

Wrth gyfeirio at arian yn y gorffennol, cyfeiriodd at y Grant Cyflawni Plant a Theuluoedd a barodd o fis Hydref 2014 hyd at 30 Medi 2017. Un o nodau'r grant hwn oedd cynyddu cyfleoedd i blant yng Nghymru chwarae. Daeth y grant ar gyfer chwarae a ddyfarnwyd i Groundwork Wales i ben ym mis Medi 2017. Estynnwyd y grant ar gyfer Chwarae Cymru tan fis Mawrth 2018. Eglurodd Llywodraeth Cymru:

Cymru oedd y wlad gyntaf i roi chwarae ar sail statudol i gydnabod ei gyfraniad pwysig at ddatblygiad a lles corfforol, cymdeithasol a gwybyddol plant a phobl ifanc. Mae gan Chwarae Cymru swyddogaeth strategol yn helpu awdurdodau lleol i gyflawni eu dyletswyddau statudol ym maes chwarae ac yn helpu Llywodraeth Cymru i fwrw ymlaen â'r agenda chwarae yng Nghymru. Er mwyn cydnabod hyn,

penderfynais estyn y cyllid ar gyfer Chwarae Cymru y tu hwnt i fis Medi 2017 am 6 mis arall, sy'n golygu mai cyfanswm y cyllid fydd £360,000 yn 2017-18. Rwyf ar hyn o bryd yn ystyried cynllun busnes i ddarparu cymorth yn y dyfodol i Chwarae Cymru o 2018-19 ymlaen.

RAY Ceredigion

Mae [Ray Ceredigion](#) yn elusen gofrestredig sy'n cynnal amrywiaeth o weithgareddau i blant. Mae [gwefan](#) y Comisiwn Elusennau yn datgan:

RAY Ceredigion supports children and young people out of school and those that work or volunteer with them including in open access play and childcare settings. We work to increase understanding of and to support children and young people's right to play, leisure and recreation. RAY Ceredigion covers the county of Ceredigion in West Wales..

Mae'r wefan hefyd yn nodi mai ei incwm yn y flwyddyn a ddaeth i ben ym mis Mawrth 2017 oedd £194,500, o'i gymharu ag incwm o £406,100 ym mis Chwefror 2014. Yn ei [Ddatganiad ar ei Weithgareddau Ariannol](#) yn y flwyddyn a oedd yn diweddu fis Mawrth 2017, ceir rhagor o fanylion am yr incwm hwn.

Cynulliad Cenedlaethol Cymru

Cyhoeddodd Pwyllgor Plant a Phobl Ifanc y Trydydd Cynulliad, yn 2010, adroddiad ar ei ymchwiliad i [Fannau Diogel i Chwarae a Chymdeithasu](#).

Gwneir pob ymdrech i sicrhau bod y wybodaeth yn y papur briffio hwn yn gywir adeg ei gyhoeddi. Dylai darllenwyr fod yn ymwybodol nad yw'r papurau briffio hyn yn cael eu diweddaru o reidrwydd na'u diwygio fel arall i adlewyrchu newidiadau dilynol.

Eich cyf/Your ref Deiseb P-05-804
Ein cyf/Our ref HID/00120/18

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

David John Rowlands AC
Cadeirydd - Y Pwyllgor Deisebau
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd
CF99 1NA

SeneddDeisebau@cynulliad.cymru

5 Mawrth 2018

Annwyl David,

Diolch am eich llythyr dyddiedig 9 Chwefror yn gofyn am fy safbwytiau ar y ddeiseb a gychwynnwyd gan RAY Ceredigion ynglŷn â chyllid i helpu awdurdodau lleol i gyflawni eu dyletswyddau i ddarparu cyfleoedd chwarae digonol yn unol â'u Hasesiadau o Digionolrwydd Cyfleoedd Chwarae.

Ym mis Tachwedd 2012, cychwynnodd Llywodraeth Cymru rhan gyntaf y ddyletswydd a geir yn adran 11 o Fesur Plant a Theuluoedd (Cymru) 2010, Cyfleoedd Chwarae i Blant. Mae'r rhan honno o'r ddyletswydd yn ei gwneud yn ofynnol i Awdurdodau Lleol asesu digonolrwydd cyfleoedd chwarae i blant yn eu hardaloedd, a hynny yn unol â rheoliadau. Mae Rheoliadau Asesu Digionolrwydd Cyfleoedd Chwarae (Cymru) 2012 yn nodi gofynion yr asesiadau a'r materion y mae angen eu hystyried wrth eu cynnal.

Cychwynnodd Gweinidogion Cymru ail ran y ddeddfwriaeth hon ar 1 Gorffennaf 2014, sy'n rhoi dyletswydd ar Awdurdodau Lleol i sichau digon o gyfleoedd chwarae i blant yn eu hardaloedd, i'r graddau y bo hynny'n ymarferol, a chan roi sylw i'w hasesiadau. Mae'n ofynnol hefyd o dan y ddyletswydd hon i'r Awdurdodau Lleol gyhoeddi a diweddu gwybodaeth am gyfleoedd chwarae i blant yn eu hardaloedd.

Mae Llywodraeth Cymru yn rhoi gwerth mawr ar chwarae ac ar ei bwysigrwydd i fywydau plant yn ein cymdeithas. Mae gan blant hawl sylfaenol i allu chwarae. Mae'n rhan annatod o'u mwynhad mewn bywyd ac yn cyfrannu at eu hiechyd a'u lles.

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:

0300 0604400

Gohebiaeth.Huw.Irranca-Davies@llyw.cymru
Correspondence.Huw.Irranca-Davies@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and responding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Rydym wedi dangos ein hymrwymiad trwy ddyrannu ychydig yn llai na £5 miliwn ers 2013-14 er mwyn helpu awdurdodau lleol i gyflawni eu dyletswyddau i ddarparu cyfleoedd chwarae digonol. Mae'n dda gen i ddweud bod awdurdodau lleol wedi llwyddo i sicrhau manteision sylweddol i'w cymunedau trwy ddefnyddio'r cyllid. Mae Cyngor Sir Ceredigion wedi dyrannu tua £35,000 o'r cyllid hwn i RAY Ceredigion er mwyn darparu sesiynau chwarae gydol y cyfnod hwn. Mae hyn yn cynnwys dyrannu £7,155 o dan Grant Cyfleoedd Chwarae Cymru Gyfan Llywodraeth Cymru yn ystod y flwyddyn ariannol bresennol.

Hefyd, ers 2013-14 mae RAY Ceredigion wedi derbyn tua £112,000 gan ein cyllid Teuluoedd yn Gyntaf er mwyn darparu sesiynau chwarae i Gyngor Sir Ceredigion. Mae'r Cyngor wedi gofyn i'r sefydliad gyflwyno dyfynbris i ddarparu gwasanaethau yn 2018-19 o dan y grant.

Hefyd, gall awdurdodau lleol ddefnyddio eu cyllid Grant Gofal Plant y Tu Allan i Oriau Ysgol at ddibenion darpariaeth chwarae. Mae'r Grant Gofal Plant y Tu Allan i Oriau Ysgol yn helpu i wireddu amrywiaeth o flaenoriaethau Llywodraeth Cymru, a amlinellir yn y Cynllun Blynnyddoedd Cynnar a Gofal Plant a'r Cynllun Gweithredu ar gyfer Trechu Tlodi. Mae'n cynorthwyo awdurdodau lleol i gynnig gofal plant digonol y tu allan i oriau yn eu hardal leol. Mae hyn yn gwella'r canlyniadau ar gyfer pobl Cymru.

Wrth ddefnyddio'r cyllid hwn, dylai awdurdodau lleol geisio diwallu anghenion y boblogaeth leol, ac maent yn cael eu hannog i:

- nodi a llenwi unrhyw fylchau yn y ddarpariaeth, yn seiliedig ar ganlyniadau eu Hasesiadau o Ddigonolrwydd Gofal Plant a'u Hasesiadau o Ddigonolrwydd Cyfleoedd Chwarae;
- gwella darpariaeth gofal plant a chwarae;
- cefnogi'r gweithlu gofal plant a chwarae drwy ddarparu hyfforddiant yn ôl yr angen.

Gobeithio y bydd y wybodaeth hon yn ddefnyddiol.

Yn gywir,

Huw Irranca-Davies AC/AM
Y Gweinidog Gofal Cymdeithasol a Phlant
Minister for Children and Social Care

01545 570 686

075252 06 252

RAY CEREDIGION
Pengloyn, Tabernacle Street, Aberaeron Ceredigion SA46 0BN

gill.byrne@btconnect.com / rayceredigionadmin@btconnect.com / www.rayceredigion.org.uk

PETITION submitted 6th March 2018

We need Welsh Government funding for play!!

“We call on the National Assembly for Wales to provide annual designated funding to provide financial support to all Local Authorities in fulfilling their duty in line with their Play Sufficiency Assessments in order to avoid further closure of open access play provision such as RAY Ceredigion

”

Message of Petition

£20 million was invested in play across Wales under the Big Lottery Child's Play programme creating 10 infrastructure projects - £1 million was invested in Ceredigion. Of these 10 infrastructure projects 3 remain shortly to become 2 as RAY Ceredigion faces closure. As the timeline below shows the Child's Play project was a project shaped by the Welsh Government to deliver on Welsh Government strategy.

This highlights 2 failures on behalf of Welsh Government:

1. A failure of Welsh Government to secure the play provision created under the Child's Play programme DESPITE an increase in legislation supporting a sufficiency of play. In fact since the Child's Play project play provision in Wales has DECREASED, for example all 7 open access play sites in Cardiff have CLOSED, and the world renowned open access play delivered in Wrexham fights for survival
2. A failure on behalf of Welsh Government to fund the duty imposed on local authorities to provide sufficiency of play provision other than irregular and inconsistent amounts of underspend which allow local authorities a matter of weeks to allocate (eg this year some local authorities have turned down this money due to the difficulties of the timescale within which it is offered) – this has been counted by Minister Irranca-Davies in his letter of 05-03-2018 as if it was planned spend that local authorities could rely on. Instead this type of unreliable 'last minute' funds mitigates against a sustainable source of finance for play and in no way compensates for secure designated funds for play. Families First funding is mentioned by Minister Irranca-Davies in his letter, and we have been fortunate to be able to use this for play sessions in Ceredigion – however this has been the only regular funding for play, and it has taken a certain amount of 'programme bending' to enable this which in many counties has not been replicated – Families First funding for play is not universal and is not a reliable income stream as guidelines are interpreted differently on the links between Families First and play across Wales.

Children in Wales are not being best served by the Welsh Government and we call on members to work towards funding this element of the Children and Families (Wales) Measure in future annual budgets.

Background to Petition - Play Timeline in Wales

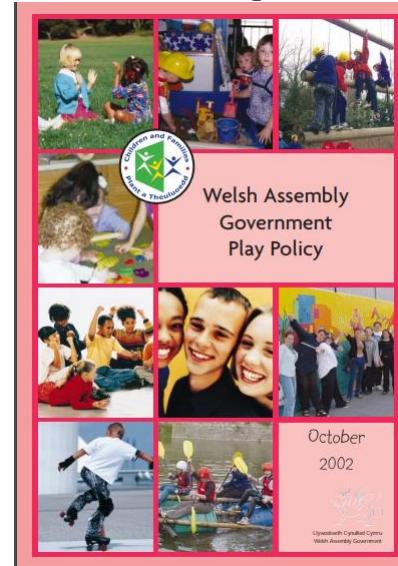
2002 Welsh Assembly Government Play Policy

<http://gov.wales/topics/educationandskills/publications/guidance/3291781/?lang=en>

The Policy was announced in a plenary session of the Welsh Government on 22 October 2002, and believed to be the first in the world.

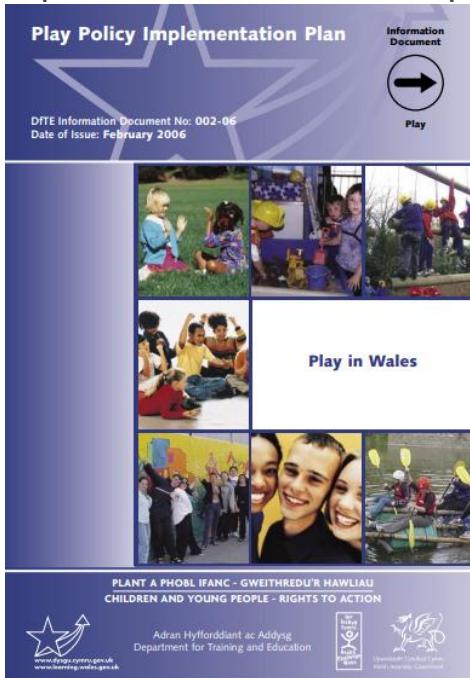
Jane Hutt, Minister for Children in Wales, spoke to the Government:

At all levels of government we should consider the impact of our decisions on children's opportunities to play ... The Assembly Government is committed to ensuring that all children have access to rich, stimulating play experiences, with safeguards from inappropriate risk ...,

2006 Welsh Government Play Policy Implementation Plan

<https://www.aber.ac.uk/en/media/departmental/sell/pdf/wellbeinghealth/Policy-Implementation-Plan-2006.pdf>

The Big Lottery Fund has consulted on priorities for its programmes, agreed with the Assembly Government. It is now developing a new programme on Children's Play and Active and Healthy Families that will • develop new and stimulating play opportunities for children; • promote the long-term strategic development of play provision across Wales; and • develop joined up approaches to promote healthy eating, exercise and play among children and families. The Programme has an overall budget of approximately £20 million, and will incorporate dedicated funds for play development and for new play provision. Action: The Big Lottery Fund will work with the Welsh Assembly Government and key stakeholders working on play and healthy lifestyles to ensure that the programme meets local and national priorities and has a clear strategic impact. (Page 7)

2007 – 2015 Big Lottery Healthy Families programme: Child's Play

Promoting healthy and active lifestyles among children and families

<https://www.biglotteryfund.org.uk/global-content/programmes/wales/healthy-families-childs-play>

Healthy Families

£20 million across Wales – 10 projects covering all 22 local authorities with only Powys and Ceredigion permitted to apply as single counties, all other counties had to apply as a bi or tri county projects – this was to recognise how far behind we were in developing a play service.

Ceredigion received £1 million between 2008 and 2014, RAY Ceredigion lead applicant on behalf of county, RAY established and managed the first team of playworkers, resourced them with vehicles, training, equipment etc. No continuation funds available at the end of the project in December 2014 – leading to loss of 7 of the 10 original projects

2010 Children and Families (Wales) Measure 2010

http://www.legislation.gov.uk/mwa/2010/1/pdfs/mwaen_20100001_en.pdf

'The Welsh Government recognises that to achieve its aim of creating a play friendly Wales and to provide excellent opportunities for our children to play it is necessary for local authorities, their partners and other stakeholders to also work towards this purpose. Therefore a section on Play Opportunities was included in the [Children and Families \(Wales\) Measure 2010](#).

The Play Sufficiency Duty comes as part of the Welsh Government's anti-poverty agenda which recognises that children can have a poverty of experience, opportunity and aspiration, and that this kind of poverty can affect children from all social, cultural and economic backgrounds across Wales.'

Section 11 of the Measure places a duty on local authorities to assess and secure sufficient play opportunities for children in their area.

Gill Byrne, 06-03-2018

P-05-736- Darparu Gwasanaethau Iechyd Meddwl Mwy Hygyrch.

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Laura Williams ar ôl casglu 73 llofnod.

Geiriad y ddeiseb

Er mwyn darparu gwasanaethau iechyd meddwl mwy hygyrch, dylai Llywodraeth Cymru wneud yn siŵr nad oes neb sy'n gofyn am gymorth gan wasanaeth iechyd meddwl gael ei droi ymaith heb help. Os oes unrhyw un yn mynd at eu meddyg teulu neu unrhyw weithiwr gofal iechyd proffesiynol i ofyn am gymorth ar gyfer problem iechyd meddwl, dylid eu cyfeirio'n awtomatig at y Tîm Argyfwng a dylai'r tîm hwn gymryd camau ar unwaith i'w helpu. Nid yr unigolyn ddylai fod yn gyfrifol am gysylltu â'r Tîm Argyfwng ei hun. Dylid cynnig therapi un i un, yn hytrach a therapi grŵp, bawb.

Fel y gŵyr nifer, nid yw fy mywyd i wedi bod yn hawdd ac rwyf wedi cael problemau iechyd meddwl; rwy'n cael pyliau o iselder, gorbryder, anhwylder straen wedi trawma (PTSD) ac OCD. Cyrhaeddais y gwaelod un yn ddiweddar, a sgrechian am help ond, er i mi gredu y byddai'r gwasanaethau iechyd meddwl yn fy helpu, cefais fy siomi'n arw ganddynt.

Rwyf am i'm profiad i helpu eraill yng Nghymru i gael y cymorth sydd ei angen arnynt.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Gorllewin Caerdydd
- Canol De Cymru

**P-05-736 To Make Mental Health Services More Accessible –
Correspondence from the petitioner to the Committee, 06.03.18**

Hi Kayleigh,

This is a bit long but here's my feed back from what I watched and read in the transcript

What I heard was unbelievable all I've heard is let's chuck money at these services. I also heard him say "I'm trying to be sensitive about her situation" there are many others who are also in a sensitive situation.

Vaughan getting AM said we're investing in crisis care when? And how much? How is he going to make sure these services are properly improved.

He then goes on to say next budget round will also go into trying to improve crisis care Aswell so he's gone back on his words that he first said. The whole mental health service needs reinvestment and new management strategy put in place to progress and develop these services.

It seems to me none of my questions were answered by the AM instead he kept going off topic and talking about money constantly.

As Janet said people are going into her office not 1 or 2 people but floods of people crying for help and they still are not getting the help.

There is lack of communication within the whole mental health service, people don't communicate letters get lost waiting times are longer than ever.

I have to wait 18 months to even see ptsd for any kind of treatment at the moment I'm waiting to be assessed again by them it's already been 4 months and I'm still waiting for an assessment.

I'm also back and for to hospital with constant panic attacks and none of the doctors understand if anything if you have another illness they go on to say oh that's related with your mental health when no it isn't.

A lot of doctors nurses gps police officers are not trained in mental health therefore do not understand our needs.

The system is still letting individual people down all you have to do is turn on the news and you will see how many suicides there are each year the rate is increasing year by year.

Gps need to start working with there patients instead of describing medication constantly if you spoke to 20 mental health patients 19 of them would be on medication because the doctor does not know how to deal with it.

To get even assessed by charities like mind it's a 12 month waiting list cruse bervemeant is even longer.

When you go to see a gp they should see the warning signs of a mental health patient.

Instead they do not see the warning signs and leaflets are given.

I want crisis care leaflets to be stopped I don't want the patient to ring crisis care themselves I want the gps to on behalf of the patient if they see the patient struggling.

I feel like the AM hasn't really read my petition and what I want changing instead he's going off what's he's seen and heard.

I'm the meeting I heard since my petition there has been quite a few petitions handed in about mental health services this just shows how many people are being let down by the whole service.

I want this petition to go further. And I want people to understand my petition properly instead of money being chucked at these services and that's it.

I would like my petition debated and if possible I would like to also be there to speak up not just for me but for the many hundreds if not thousands in wales who are also suffering but scared to come forward and tell my story.

I can't thank you all enough for backing my petition all the way this is something that needs I be sorted sooner than later.

I look forward to hearing the outcome.

Laura Williams

Eitem 3.2

P-05-797 Sicrhau mynediad i'r feddyginaeth ffibrosis systig, Orkambi, fel mater o frys

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Rhian Barrance, ar ôl casglu 5,717 o lofnodion ar-lein.

Geiriad y ddeiseb:

Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i alw am ddatrysiad i drafodaethau parhaus rhwng GIG Cymru, Grŵp Strategaeth Meddyginaethau Cymru Gyfan, Pwyllgor Iechyd a Gwasanaethau Arbenigol Cymru a Vertex Pharmaceuticals ynghylch mynediad i'r feddyginaeth ffibrosis systig, Orkambi, fel mater o'r brys eithaf.

Gwybodaeth ychwanegol:

Mae gan 418 o bobl yng Nghymru ffibrosis systig (CF). Mae CF yn anhwylder etifeddol sy'n lleihau bywyd. Yr oedran canolrifol ar farwolaeth i berson â CF yn 2016 oedd 31 oed. Mae CF yn cael ei achosi gan fwtadiadau yn y genyn CFTR sy'n arwain at fwcws trwchus, gludiog yn croni yn yr ysgyfaint ac organau eraill. Yn raddol, mae'r croniad hwn yn achosi heintiau cronig yn yr ysgyfaint a difrod cynyddol i'r ysgyfaint. Mae'r baich triniaeth ar gyfer person â CF yn uchel a gall bywyd bob dydd fod yn anodd.

Mae Orkambi yn feddyginaeth fanwl y gallai 40% o bobl yn y DU gyda CF gael budd ohoni. Tra bod triniaethau CF confensiynol yn targedu'r symptomau, mae meddyginaethau manwl yn mynd i'r afael â'r mwytadiadau genetig sylfaenol sy'n achosi'r cyflwr. Er nad yw Orkambi yn wellhad, canfuwyd ei bod yn arafu'r dirywiad yng ngweithrediad yr ysgyfaint – yr achos marwolaeth mwyaf cyffredin i bobl â CF – o 42%.

Ym mis Gorffennaf 2016, cydnabu'r Sefydliad Cenedlaethol Rhagoriaeth Glinigol (NICE) Orkambi fel 'triniaeth bwysig.' Fodd bynnag, nid oeddent yn gallu argymhell y cyffur i'w ddefnyddio o fewn y GIG ar sail cost effeithiolrwydd a diffyg data hirdymor.

Ym mis Mehefin 2017, trefnodd yr Ymddiriedolaeth Ffibrosis Cystig ddiwrnod o protest cenedlaethol yn y Senedd, Stormont, Holyrood, Downing Street ac ar-lein i alw am derfyn ar y diffyg cynnydd. Ers y protestiadau, mae

Pwyllgor Iechyd a Gwasanaethau Arbenigol Cymru (WHSSC) wedi cyflwyno Grŵp Strategaeth Meddyginaethau Cymru Gyfan (AWMSG) gyda'r dull portffolio a ddatblygwyd gan wneuthurwr y cyffur, Vertex Pharmaceuticals.

Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i alw am ddatrysiaid i'r trafodaethau parhaus hyn rhwng GIG Cymru, yr AWMSG, WHSSC a Vertex Pharmaceuticals fel mater o'r brys pennaf. Mae'n hanfodol bod dull ad-dalu teg a chynaliadwy i'w gael ar gyfer Orkambi ac ar gyfer y biblinell gyffrous o driniaethau yn y dyfodol.

Mae pobl yng Nghymru wedi bod yn aros yn rhy hir am y cyffur trawsnewidiol hwn. Maen nhw'n haeddu gwell.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Gorllewin Caerdydd
- Canol De Cymru

Vaughan Gething AC/AM
Ysgrifennydd y Cabinet dros Iechyd a Gwasanaethau
Cymdeithasol
Cabinet Secretary for Health and Social Services

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Our ref VG/00375/18

David John Rowlands AM
Chair - Petitions Committee
National Assembly for Wales
Cardiff Bay
Cardiff Bay
CF99 1NA

government.committee.business@wales.gsi.gov.uk

21 February 2018

Dear David,

Thank you for your further letter of 31 January regarding Petition P-05-797 about access to the cystic fibrosis medicine, Orkambi® (lumacaftor/ivacaftor).

As I noted in my earlier letter, the All-Wales Medicines Strategy Group (AWMSG) has repeatedly contacted the pharmaceutical company, Vertex Pharmaceuticals, and has strongly encouraged them to make a submission to the AWMSG for appraisal. Whilst Vertex has agreed in principle to submit clinical data for appraisal by AWMSG, they have not committed to any firm date for doing so. If the manufacturer refuses to provide evidence about how well their medicine works, AWMSG cannot appraise it and cannot therefore issue a recommendation to make the medicine routinely available or not.

My officials have informed AWMSG that additional longer term clinical data appears to be available and AWMSG will contact Vertex again, as a matter of urgency, and ask them once again to submit their evidence.

Yours sincerely,

Vaughan Gething AC/AM

Ysgrifennydd y Cabinet dros Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol
Cabinet Secretary for Health and Social Services

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre
0300 0604400
Correspondence.Vaughan.Gething@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Tudalen y pecyn 70

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and responding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Cystic Fibrosis our focus

e-Petition: Ensure access to the cystic fibrosis medicine, Orkambi, as a matter of urgency

1. Orkambi is only one of a new class of medicines for cystic fibrosis. These new precision medicines work in a completely different way to today's treatments. Today's treatments are indiscrete, aggressive, and take between three and five hours out of each and every day. Tomorrow's treatments could be different. Accessing Orkambi a critically important next step in revolutionising cystic fibrosis care into a genuinely stratified and personalised model. By 2020, is it estimated that 90% of cystic fibrosis patients could be eligible for new precision medicines. Yet, we have been waiting for two and a half years for this next step. Patients still cannot access Orkambi. We have been waiting whilst people's health, life expectancy and quality of life are declining. Last year, the median age of death for people with cystic fibrosis was 31 years.
2. There has been no process and no sign of progress for the hundreds of people with CF who could benefit in Wales. To date no-one has been held accountable for securing access to these new treatments in Wales since NICE appraised Orkambi in July 2016. The correspondence from the Cabinet Secretary states that the manufacturer of Orkambi, Vertex has, as yet, failed to engage with the AWMSG to the detriment of patients. We need our representatives to publicly hold Vertex to account if this is true. We need debate in a public forum to show that the Welsh government is actively driving forward a deal on behalf of Welsh citizens.
3. This month Vertex submitted new Patient Access Schemes to NHS England and NHS Scotland for access to precision medicines for cystic fibrosis. In addition to Orkambi, it could include access to Symdeko, the next precision medicine

for cystic fibrosis – approved by the FDA two weeks ago and due for EMA marketing authorisation this month. We are informed the approach has secured access in the Republic of Ireland and the Netherlands. However, we have heard nothing as to whether this approach is being considered in Wales, or if Vertex have made this offer for patients in Wales.

4. There is a strong mandate for this petition. In addition to the 5715 people who signed this e-petition before it closed in December 2017, over 12,000 people from Wales have signed a separate community led petition to secure UK access to precision cystic fibrosis medicines. Westminster MPs are debating this issue on Monday 19 March. However, it is the Welsh government who can secure access for the patients in Wales represented by those 12,000 signatories. Only Wales can negotiate and secure a Welsh solution for Welsh patients. We need public debate about how we will transform cystic fibrosis care in the future.

Cystic Fibrosis

Cystic fibrosis is a life-shortening genetic condition that affects over 10,400 people in the UK. The condition primarily affects the lungs and digestive system. The condition requires a huge burden of daily treatments including nebulisers, physiotherapy and pills to help control symptoms. Children and adults with cystic fibrosis spent on average 3–5 hours on treatment every day.

Last year, half of all people who died with cystic fibrosis were **under the age of 31**.

Precision Medicines

Standard cystic fibrosis treatment aims to lessen symptoms and complications. However, progressive damage still occurs, meaning symptoms and complications increase with age.

Precision medicines tackle the underlying cause of cystic fibrosis rather than just managing the symptoms. Orkambi has been shown to slow decline in lung function

by 42% and cut the number of infections requiring hospitalisation by 61%. This gives people more control over their lives and greater quality of life.

Portfolio Approach

This month Vertex submitted a new Patient Access Scheme to NHS England and NHS Scotland.

The offer is described by Vertex as a ‘portfolio approach’. We are informed the approach is similar to that adopted in the Republic of Ireland and the Netherlands. Vertex states this approach would allow access to existing and new Vertex medicines within a set budget for the NHS.

Using the UK CF Registry to deliver a fair deal

The UK CF Registry is sponsored and managed by the Cystic Fibrosis Trust. The UK CF Registry offers population level coverage for people with cystic fibrosis in the UK. Anonymised, aggregated data from the registry are used as the evidence base for commissioning NHS care and post-marketing pharmacovigilance for the European Medicines Agency (EMA).¹

In reimbursement decisions, the UK CF Registry could offer real world evidence of efficacy using observational comparative cohort models. The UK government could access this data, using it to inform a fair deal for cystic fibrosis medicines now and in the future.

---

¹ Data Resource Profile: The UK Cystic Fibrosis Registry, Taylor-Robinson D, University of Liverpool. 2017.

Eitem 3.3

P-05-757 Cael gwared ar y rhwymedigaeth ar ysgolion i gynnal
gweithredoedd addoli crefyddol

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Rhiannon Shipton & Lily McAllister-Sutton ar ôl casglu 1,333 llofnod.

Geiriad y ddeiseb

Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i annog Llywodraeth Cymru i basio deddf a fydd yn cael gwared ar y rhwymedigaeth ar ysgolion i gynnal gweithredoedd addoli crefyddol.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- De Caerdydd a Phenarth
- Canol De Cymru

Eich cyf: P-05-757 a P-05-765
Ein cyf: MA-(P) / KW/0145/18

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

David John Rowlands AC
Cadeirydd - Y Pwyllgor Deisebau
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd
CF99 1NA
SeneddDeisebau@cynulliad.cymru

22 Chwefror 2018

Annwyl David,

Ysgrifennais atoch ym mis Medi 2017 ynghylch y ddwy ddeiseb (P-05-757 a P-05-765) ynghylch addoli ar y cyd mewn ysgolion.

Mae'r cwestiwn a godwyd yn y deisebau yn ymwneud â materion cymhleth gan gynnwys hawliau dynol, Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn a gwahaniaethu. Mae'r materion hyn yn dal i gael eu hystyried. Byddaf yn rhoi ymateb o sylwedd ichi cyn gynted â phosibl.

Fe anfonaf fwy o wybodaeth atoch yn y misoedd nesaf.

Yn gywir

A handwritten signature in black ink that reads "Kirsty Williams".

Kirsty Williams AC/AM
Ysgrifennydd y Cabinet dros Addysg
Cabinet Secretary for Education

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:

0300 0604400

Gohebiaeth.Kirsty.Williams@llyw.cymru
Correspondence.Kirsty.Williams@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and responding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Tudalen y pecyn 75

P-05-757 Remove the Obligation on Schools to Hold Acts of Religious Worship – Correspondence from Richard Harris to the Committee, 05.03.18

Dear Petitions Committee,

Given the YouGov poll of people's beliefs in the UK in December 2016 which gave the statistic that only 28% of adults believe in a god or higher power and that 38% do not believe in any god or higher power (atheist), with a further 20% believing in some sort of spiritual power not associated with the concept of a god or gods and the remaining 14% being unsure (agnostic), and that of that 28%, many of these will not be Christian; it seems inappropriate for our children to be subjected to Christian based daily collective worship at school by default. Given also that church attendance is likely to fall below 10% of the population within the next couple of years if it hasn't done so already (10.3% in 2013) there is clearly no justification for this rule other than the as a devious mechanism for the establishment to try to indoctrinate our children to get the church numbers back up.

Community spirit is something worth fostering in schools but it seems more culturally relevant to force them to sing Beetles songs than hymns. My child's school, without the need to inform us, invited a Pentecostal church to conduct its collective worship for them and given that this is a sect with practices (particularly glossolalia) considered controversial and not in keeping with the Bible's teachings by most mainstream Christians and with their rather archaic views on things like evolution and homosexuality, which go against accepted scientific thought and human rights laws respectively, I think is a real issue and a big oversight in transparency and judgement. Realising that the idea of collective worship is that it is non-denominational, there is no definition of what this means or how it is should be applied or controlled in the rules. Though an Ofsted inspector will make a judgement based on what is presented to them on that day, that is just their subjective opinion based on a potentially non-representative sample.

Collective worship is also taking valuable time out of the school day which could be used for more relevant and educational purposes. Given these points, if the establishment is still set to reject the idea of removing Collective Worship for an increasingly multicultural and atheistic/antitheistic population, then the awareness and transparency of activities should be increased and the default position should be non-attendance forcing schools to seek consent from parents and preventing secrecy and/or apathy from being the driver.

If church numbers are falling, maybe that is as a result of improved education as there has always been a direct correlation between level of education and likelihood

of believing in God and maybe it's time that this should at least be accepted as the direction of the modern world if not embraced as something that we can be proud of in the modern world.

Thank you for your concideration,

Richard Harris

Eitem 3.4

P-05-765 Cadw canllawiau presennol ar gyfer Gwasanaethau Crefyddol

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Iraj Irfan, ar ôl casglu cyfanswm o 2,231 llofnod – 2,209 o lofnodion ar-lein, a 22 o lofnodion ar bapur mewn deiseb amgen.

Geiriad y ddeiseb:

Rydym yn galw ar i Gynulliad Cenedlaethol Cymru annog Llywodraeth Cymru i gadw gwasanaethau crefyddol yn ysgolion gwladol Cymru fel rhai ‘optio allan’ ac “o natur Gristnogol fras yn gyfan gwbl neu’n bennaf”, gan ystyried ffyrdd o sicrhau eu bod yn parhau i fod yn berthnasol i bobl sydd o grefydd wahanol a’r rhai sydd heb grefydd o gwbl.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Gorllewin Caerdydd
- Canol De Cymru

Eich cyf: P-05-757 a P-05-765
Ein cyf: MA-(P) / KW/0145/18

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

David John Rowlands AC
Cadeirydd - Y Pwyllgor Deisebau
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd
CF99 1NA
SeneddDeisebau@cynulliad.cymru

22 Chwefror 2018

Annwyl David,

Ysgrifennais atoch ym mis Medi 2017 ynghylch y ddwy ddeiseb (P-05-757 a P-05-765) ynghylch addoli ar y cyd mewn ysgolion.

Mae'r cwestiwn a godwyd yn y deisebau yn ymwneud â materion cymhleth gan gynnwys hawliau dynol, Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn a gwahaniaethu. Mae'r materion hyn yn dal i gael eu hystyried. Byddaf yn rhoi ymateb o sylwedd ichi cyn gynted â phosibl.

Fe anfonaf fwy o wybodaeth atoch yn y misoedd nesaf.

Yn gywir

A handwritten signature in black ink that reads "Kirsty Williams".

Kirsty Williams AC/AM
Ysgrifennydd y Cabinet dros Addysg
Cabinet Secretary for Education

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:

0300 0604400

Gohebiaeth.Kirsty.Williams@llyw.cymru
Correspondence.Kirsty.Williams@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and responding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Eitem 3.5

P-05-788 Cael gwared ar agwedd orfodol Baglriaeth Cymru

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Katharine Drinkwater, ar ôl casglu 60 o lofnodion ar-lein.

Geiriad y ddeiseb:

Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i annog Llywodraeth Cymru i gael gwared ar agwedd orfodol Baglriaeth Cymru ac adolygu strwythur y cwsr i sicrhau ei fod yn addas at y diben. Ar hyn o bryd mae'n cynnwys tasg sy'n annog gambllo dan oed a diofalwch ariannol.

Mae ein plant yn haeddu'r hawl i ragori ar y llwyfan byd-eang. Mae tua 70% o'u hastudiaethau eisoes yn bynciau gorfodol ac mae Baglriaeth Cymru yn cymryd cyfleoedd oddi wrthynt oherwydd na allant astudio'r holl bynciau y maent yn dymuno mynd ar eu trywydd. Efallai bod y 'cymhwyster' yn ffordd o dicio blwch ond nid yw'n helpu myfyrwyr Cymru i wireddu eu potensial (gweler y detholiad dilynol o adroddiad gan Lywodraeth Cymru). Bydd hyn yn cael effaith andwyol ar weddill eu bywydau ac ar eu rhagolygon gyrrfa at y dyfodol. Rhowch yr un cyfleoedd i blant sy'n astudio yn ysgolion Cymru â'r rheini o wledydd eraill y Deyrnas Unedig a gnewch addysg Cymru yn rhywbeth i fod yn falch ohono eto.

Gwybodaeth ychwanegol

Daw'r canlynol o adroddiad Llywodraeth Cymru ei hun i gymhwyster Baglriaeth Cymru (Cymhwyster Baglriaeth Cymru, Ionawr 2015), gan nodi - Roedd canfyddiadau adroddiad WISERD yn ddwy ran yn bennaf. Daeth i'r casgliad fod CBC yn arbennig o werthfawr o ran paratoi pobl ifanc ar gyfer addysg uwch, o bosibl oherwydd y pwysau sydd ganddo yn nhariff UCAS. Ar yr un pryd, roedd yr adroddiad yn cefnogi canfyddiad blaenorol mewn adroddiad yn 2011 yn benodol ar Brifysgol Caerdydd nad oedd elfen Graidd CBC gyfwerth â gradd A Safon Uwch. At hynny, daeth i'r casgliad fod myfyrwyr gyda CBC yn fwy tebygol o dynnu'n ôl o'r brifysgol ac yn llai tebygol o sicrhau 'gradd dda', a ddiffinnir fel gradd Dosbarth Cyntaf neu radd Ail Ddosbarth Uwch.

Mae'r adroddiad yn dadlau y gall y ddau ganfyddiad fod yn gysylltiedig. Daw i'r casgliad yr ymddengys fod CBC yn gwella'r tebygolrwydd o fynd i'r brifysgol, gyda phopeth arall yr un peth; ond ymddengys y daw'r fantais hon ar draul canlyniadau llwyddiannus yn y brifysgol.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Islwyn
- Dwyrain De Cymru

Eich cyf / Your ref
Ein cyf / Our ref : MA(P)/KW/4648/17

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Lynne Neagle AC
Cadeirydd
Y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg

23 Ionawr 2018

Annwyl Lynne,

Mae'n bleser gennyf ddarparu rhagor o wybodaeth am Gymhwyster Bagloriaeth Cymru (CBC).

Statws Bagloriaeth Cymru Ôl-16

Rwy'n annog pob ysgol a choleg i symud tuag at fabwysiadu CBC ar ei newydd wedd mewn dwy brif ffordd: drwy'r cyfoeth o dystiolaeth ategol a'r dull mesur perfformiad arfaethedig.

Yn gyntaf, mynegodd *Adolygiad o Gymwysterau ar gyfer pobl ifanc 14 i 19-oed yng Nghymru*, Estyn¹ a Chymwysterau Cymru² yn glir fod CBC yn werthfawr – yn enwedig lle y caiff ei fabwysiadu'n llawn gan fod ystod ehangach o weithgareddau i bobl ifanc yn y colegau a'r ysgolion hyn yn aml. Mae Tystysgrif Her Sgiliau newydd CBC yn gymhwyster Lefel 3 wedi'i raddio ac mae wedi ychwanegu mwy o drylwyrdd at y cymhwyster. Roedd datblygiad CBC yn seiliedig ar dystiolaeth ac yn cynnwys Sefydliadau Addysg Uwch, cyflogwyr ac arbenigwyr o bob cwr o'r DU. Mae'r dull hwn yn gweithio. Ceir cefnogaeth gyffredinol i CBC. Nododd Cymwysterau Cymru yn eu hadroddiad ym mis Mawrth y llynedd, 'Yn gyffredinol, ceir cefnogaeth mewn llawer man am Fagloriaeth Cymru a'i nodau o ddatblygu sgiliau a phrofiadau dysgwyr ar gyfer astudio pellach a chyflogaeth.'

Yn ail, mewn perthynas â threfniadau monitro, fel rhan o'r trefniadau cynllunio ac ariannu, mae Llywodraeth Cymru yn casglu data ar nifer yr awdurdodau lleol a sefydliadau addysg bellach sy'n bwriadu astudio CBC ac rydym yn monitro'r ffigurau hyn gydol y flwyddyn. Caiff gwybodaeth am gyfranogiad dysgwyr ei chynnwys mewn canlyniadau data ysgolion a cholegau. Fel rhan o'r broses hon, disgwylir i ganolfannau adrodd yn ôl inni ynglŷn â'u dull o gael pawb i'w fabwysiadu erbyn 2019/20.

¹ Darpariaeth Cymhwyster Bagloriaeth Cymru ar lefel 3 mewn ysgolion uwchradd. Estyn, Gorffennaf 2012

² Adolygiad o'r broses o gyflwyno'r Fagloriaeth Cymru newydd o fis Medi 2015. Cymwysterau Cymru,

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:

0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Gohebiaeth.Kirsty.Williams@llyw.cymru

Correspondence.Kirsty.Williams@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and responding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Felly, rydym yn disgwyl i CBC gael ei gynnig yn y rhagleni dysgu ar gyfer pob dysgwr 16-19 oed. Yn 2014 gwnaed Datganiad Ysgrifenedig Gweinidogol gan fy rhagflaenydd yn nodi cyfnod pontio lle y byddai disgwyl i'r nifer sy'n astudio CBC gynyddu'n flynyddol. Eglurir hyn ymhellach yn y canllawiau a nodir gennych nes bod pawb yn ei fabwysiadu er mwyn cyflwyno CBC ar gyfer cofrestru yn 2019/20. Rwy'n disgwyl i ganolfannau fod â chynllun ar gyfer sut y byddant yn cyrraedd y targed hwnnw. Tan hynny, ni fyddwn yn rhoi cosbau ariannol am fethu â chyrraedd y targed. Nid wyf wedi dod i gasgliad eto ynglŷn â dulliau monitro neu gynnig cymhellion ar gyfer mabwysiadu CBC o 2019/20 ymlaen.

Mewn perthynas â'r pwynt ynglŷn â 'lle y bo'n briodol', mae'r canllaw, *Bagloriaeth Cymru ôl-16: cofnodi a mesur deilliannau* yn nodi mai'r nod yw bod dysgwyr sy'n dilyn Bagloriaeth Cymru ôl-16 yn gwneud hynny ar **y lefel briodol ar gyfer y dysgwr**. Mae fy llythyr blynnyddol at y sector ysgolion ôl-orfodol sy'n amlinellu fy mlaenorriaethau hefyd yn gwneud priodoldeb CBC yn gliriach, er enghraift, ni fyddwn yn disgwyl i ddysgwyr sefyll CBC ôl-16 Lefel 2 os ydynt eisoes wedi cyflawni'r lefel hon yn yr ysgol. Rwy'n fodlon rhannu'r llythyr hwn â'r Pwyllgor.

Mae disgwyl i Benaethiaid a Phrifathrawon ddefnyddio eu barn broffesiynol o ran penderfynu ar y rhaglen ddysgu gywir ar gyfer eu dysgwyr, a fydd yn cynnwys ystyriaethau o ran lles y person ifanc a'i allu i gyflawni ei botensial. Nid oes unrhyw feini prawf a all bennu'n fanwl gywir i bwy y byddai'r ystyriaethau'n berthnasol y tu hwnt i'r eithriadau yn y canllawiau, ac arweinwyr ysgolion a cholegau sydd yn y sefyllfa orau i ddod i benderfyniad ynglŷn â hynny.

O ran anogaeth yn y dyfodol, fel rhan o gyfres newydd o fesurau perfformiad ôl-16, byddwn yn cynnwys mesurau cyflawni CBC, er nad oes penderfyniad terfynol wedi'i wneud eto ynglŷn â phryd y cyhoeddir y rhain ar gyfer ysgolion a cholegau unigol.

Barn prifysgolion

Diben fy llythyr at is-gangellorion prifysgolion oedd rhoi diweddariad iddynt ar y newidiadau i CBC ac i roi sicrwydd iddynt o ran y trylwyredd ychwanegol yn y cymwysterau diwygiedig. Ni ofynnais am ymatebion. Roedd swyddogion wedi profi polisiau derbyn prifysgolion a'u cyfadraniau o'r blaen, ac rwyf wedi gofyn i swyddogion barhau i'w diweddaru. Yn y cyfamser, maent wrthi'n ymgysylltu â phrifysgolion grŵp Russell, a phrifysgolion eraill i frifio swyddogion derbyn, rhoi sicrwydd iddynt ac ymateb i unrhyw gwestiynau ynglŷn â gwerth CBC. Mae UCAS yn nodi y bydd cyflwyno CBC yn raddol fel hawl genedlaethol yn cynyddu'r nifer fydd yn ei astudio, sy'n golygu y bydd tiwtoriaid derbyn yn gweld sawl fersiwn wahanol o Fagloriaeth Cymru:

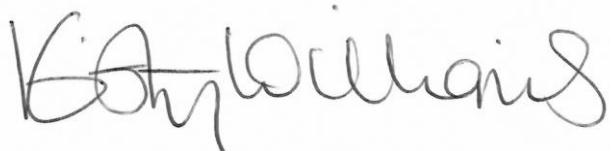
Gwyddom fod nifer o brifysgolion Grŵp Russell wedi dweud yn glir eu bod yn gweld gwerth i CBC a'u bod yn mabwysiadu dull fwyfwy hyblyg o ran ei gydnabod yn eu cynigion. Mae'r rhai nad ydynt yn ei dderbyn fel gofyniad mynediad penodol yn dal i weld ei werth o ran y sgiliau a'r profiadau ehangach y mae'n ei roi i'r person ifanc, a gall gyfoethogi ceisiadau.

Yn olaf ar y pwynt hwn, hoffwn atgoffa'r Pwyllgor bod gwerth CBC yn mynd y tu hwnt i fynediad i brifysgol.

Adolygiad Cymwysterau Cymru

Ym mis Mawrth 2016, arweiniodd a chyhoeddodd Cymwysterau Cymru *Adolygiad o'r broses o gyflwyno'r Fagloriaeth Cymru newydd o fis Medi 2015*. Yn yr adolygiad hwnnw roedd argymhelliaid iddynt adolygu sut y caiff y Dystysgrif Her Sgiliau ei hasesu a'i strwythuro. Rwyf ar ddeall y bydd yr adolygiad yn cael ei gyhoeddi yn y flwyddyn newydd. Bydd y dystiolaeth hon yn helpu Llywodraeth Cymru i barhau i adolygu CBC.

Yn gywir

Kirsty Williams AC/AM

Ysgrifennydd y Cabinet dros Addysg
Cabinet Secretary for Education

**P-05-788 Remove the compulsory aspect of Welsh Baccalaureate –
Correspondence from the petitioner to the Committee, 01.03.18**

Hi Graeme,

I know I sent through comments previously so you can certainly include those and I've added some below if that's easier for you.

The Minister is being disingenuous when she says children are 'encouraged' to study Welsh Bac, schools are judged on this qualification in the league tables so have little or no option other than to demand all students study the subject and do not give a choice to them, no one outside of education that I have spoken to has ever been made aware that it is not compulsory. As for the comment of "Let me reassure you that the current specifications for the Welsh Baccalaureate at Key Stage 4 and post 16 do not sanction any behaviour or content that is detrimental to learners' wellbeing; including gambling or the encouragement of fiscal irresponsibility."

I'm unsure if the Minister has ever looked at the tasks being set, in my original petition statement I clarified that the first task set for my daughter asked the children to 'imagine you've won £1000 on a scratchcard and plan a fun day' – how is 'imagined' gambling and the subsequent frittering of what is, in scratchcard wins, a highly unlikely large sum of money.

If the Welsh Bac is indeed only 'encouraged' then parents and children must be made aware of this fact and MUST be able to decline to study it. And for those children who do decide that this subject will enhance their education and future prospects, the content must be examined to ensure that nothing is included that could cause them difficulties in the future.

I am very happy to join you in a session if you would like any further detail or clarification of any point.

Graeme, if you need anything else or are unsure of anything, please let me know,
thank you for your help,
Very best wishes
Katharine

Eitem 3.6

P-05-789 Adolygu cymorth i geiswyr lloches sy'n ymgymryd ag addysg bellach

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Gulnar Sohail, ar ôl casglu 78 o lofnodion ar-lein.

Geiriad y ddeiseb:

Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i annog Llywodraeth Cymru i adolygu'r Lwfans Cynhaliaeth Addysg (LCA), y Gronfa Ariannol Wrth Gefn (CAwG) a Grant Dysgu Llywodraeth Cymru (GDLIC) i ganiatáu i fwy o geiswyr lloches allu cymryd rhan mewn addysg bellach.

Gwybodaeth ychwanegol

Yn y cyfnod anodd hwn pan mae chwyddiant yn cynyddu ac mae eitemau bob dydd yn mynd yn fwyfwy drud i ddinasyyddion y DU hefyd, mae bron yn amhosibl i geiswyr lloches symud ymlaen ymhellach yn eu haddysg uwch/mynediad. Rydym ni (Ceiswyr Lloches) yn cael ychydig dros £5 y dydd yn unig gan y Swyddfa Gartref, ac o'r swm hwn mae'n rhaid prynu bwyd, dillad, costau cludiant dyddiol ac mae'r rhestr yn parhau. Hyd yn oed pe byddwn yn ceisio rhywsut (trwy dorri i lawr ar fwyd neu rywbeth arall pwysig) mae cost y cludiant ar gyfer y cwrs cyfan gan gynnwys unrhyw daliadau eraill fel cofrestru a gofal plant yn ormod i allu ymdopi â hwy. Fy mhwynt yw na ddylid gwahaniaethu rhwng ceisiwr lloches ac unrhyw berson arall sy'n byw yng Nghymru os yw'r ddau'n ceisio mynd i'r coleg ar gyfer cyrsiau addysg uwch/mynediad. Os yw person o Gymru yn cael CAwG a GDLIC yna dylai ceisiwr lloches hefyd dderbyn y ddau, neu unrhyw gymorth cysylltiedig arall a fydd yn ei alluogi i symud ymlaen yn ei fywyd. Oherwydd costau a grybwyllywd eisoes, rwyf wedi gweld cynifer o geiswyr lloches yn gwrthod eu cyfle i ymgymryd ag addysg uwch. Mae hefyd yn golygu na fyddant yn gwneud unrhyw beth cynhyrchiol gan nad yw gweithio'n cael ei ganiatáu, a bydd eistedd gartref yn eu gwneud yn fwy rhwystredig. Hoffwn hefyd sôn am enghraifft ddiweddar pan y gwnaeth person anghenus (y gwrthodwyd ei gais am loches ac y cafodd ei gymorth ariannol a'i dŷ ei dynnu'n ôl gan y Swyddfa Gartref) gyflawni hunanladdiad. Roedd yn byw yn y sefyllfa hon ers peth amser ac nid oedd yn gallu gwneud defnydd o'i fywyd. Rwy'n credu pe byddai wedi cael cyfle efallai na fyddai wedi mynd mor bell â hynny. Byddai galluogi mwy o geiswyr lloches i gael addysg nid yn unig yn rhoi rhywfaint o bwrrpas

iddynt mewn bywyd ond byddai hefyd yn cyfoethogi'r gymuned lle maent yn byw. Wedi'r cyfan, o dderbyn ein trwydded breswyl, byddem yn annibynnol ac yn rhydd i weithio a bydd yr addysg hon yn ein helpu mewn sawl ffordd i lunio ein teuluoedd a'n cymunedau mewn ffyrdd llawer gwell.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Dwyrain Abertawe
- Gorllewin De Cymru

Welsh Refugee Council

120 – 122 Broadway
Cardiff CF24 1NJ
Email: info@welshrefugeecouncil.org.uk
Phone: 02920 489 800 | Fax: 02920 432 999

David J Rowlands AC/ AM
Cadeirydd/ Chair
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1NA

27th February 2018

Petition P-05-789 Review support for asylum seekers accessing further education

Dear Mr Rowlands,

Further to your letter dated the 12th of December 2017, I am writing to provide the Welsh Refugee Council's view on the matter raised by Gulnar Sohail in his petition, "support for asylum seekers accessing further education".

The Welsh Refugee Council believes that people seeking asylum should have access to further education, as access to further education contributes to health, integration and community cohesion outcomes. In line with Prosperity for All and with our national Wellbeing objectives, we believe that young people should be supported to make the most of their potential and that we should be rewarding ambition and encouraging learning for life. Barriers to such should be addressed and access to further education should not be inhibited by an individual's economic background.

In the last quarter of 2017, there were approximately 2,888 asylum seekers living in Wales¹. Asylum seekers in the United Kingdom have no right to work, no recourse to public funds, with those claiming support under Section 95 of the Immigration and Asylum Act entitled to a weekly allowance of £36.95. This allowance can be terminated abruptly, contributing to the problem of destitution amongst people seeking asylum, to which Gulnar Sohail refers in petition.

The Welsh Refugee Council hold that, even when it is available, Section 95 support is insufficient to allow a person seeking asylum to meet the costs of attending Further Education. In January 2018 the

---

¹ Data taken from the number of asylum seekers claiming support under Section 95 of the 1999 Immigration and Asylum Act. Office of National Statistics. <https://www.gov.uk/government/statistics/immigration-statistics-october-to-december-2017-data-tables>

Newport
125 Lower Dock Street
Newport
NP20 1EG
Tel: 01633 266420

Swansea
Room 30 & 31
Swansea YMCA
Swansea
SW1 5JQ
Tel: 01792 630180

Wrexham
33 Grosvenor Road
Wrexham
LL11 1BT
Tel: 01978 355818

UK Registered Charity No: 1102449
Company Number: 4818136

Welsh Refugee Council ran a focus group in partnership with Swansea City of Sanctuary on the theme of 'access to education', at which a number of people seeking asylum were present. When asked whether they were able to access Further Education, participants replied that the combined costs associated with accessing college, including travel; course registration fee; resources (including books and stationery); exam fees; and childcare, often rendered enrolling on a Further Education course financially unviable.

The Welsh Refugee Council considers access to Further Education for people seeking asylum to be essential to successful integration in Wales. As people seeking asylum have no right to work, many have ambition to study in order to occupy their time constructively as they await a decision on their case. For people seeking asylum for whom English is not a first language, access to Further Education and ESOL (English for Speakers of Other Languages) classes is an essential component of their integration into local communities. The Welsh Refugee Council are particularly concerned that young people aged 16-19 may not be enrolling in Further Education due to the associated costs, and that their lack of participation at Further Education level may significantly impact their future prospects for employment and enrolment in Higher Education.

If we are to realise the full potential of the Well-being of Future Generations Act, then we must harness the clear ambition and passion to learn that exists amongst communities of people seeking asylum and ensure that people have fair and equitable access to learning opportunities.

For the reasons listed above, the Welsh Refugee Council unilaterally supports calls to extend eligibility for the Welsh Government Learning Grant for Further Education and the Education Maintenance Allowance to people seeking asylum and living in Wales.

Access to further and higher education was recently raised at a meeting between members of the Welsh Refugee Coalition and Julie James AM. Julie James expressed interest in the issues outlined in this letter and particularly the call to extend the eligibility of EMA grants. Welsh Government agreed to explore this call, including costs, in more detail. Welsh Refugee Council support Welsh Government in this endeavour and would be happy to provide evidence and insights as and when these are helpful.

If you have any further questions or would like clarification or additional evidence related to the above, then please do not hesitate to get in touch.

Yours sincerely,

Iona Hannagan Lewis
Researcher – Education and Employment

on behalf of
Salah Mohamed
Chief Executive Officer

UK Registered Charity No: 1102449
Company Number: 4818136

Tudalen y pecyn 90

P-05-724 - Hawliau i ofal iechyd sylfaenol yn Gymraeg

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Cymdeithas yr Iaith ar ôl casglu 766 llofnod bapur.

Geiriad y ddeiseb

Galwn ar Lywodraeth Cymru i ailedrych ar y Safonau arfaethedig ym maes iechyd i gynnwys darparwyr gwasanaethau iechyd sylfaenol, megis meddygfeydd a fferyllfeydd, er mwyn sicrhau bod gan bobl hawliau cadarn a chyflawn yn y maes hollbwysig hwn.

Ein cyf/Our ref ARD/05457/16

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

David John Rowlands AM
Chair - Petitions committee.
National Assembly for Wales
Cardiff Bay
Cardiff Bay
CF99 1NA

government.committee.business@wales.gsi.gov.uk

27 Chwefror 2018

Rwy'n falch medru diweddu'r pwylgor ar ymateb Llywodraeth Cymru i ddeiseb P-05-724 Hawliau i Ofal Sylfaenol yn Gymraeg.

Ystyriwyd y ddeiseb hon ynghyd â'r holl ymatebion i'r ymgynghoriad ar Reoliadau Safonau'r Gymraeg (Sector Iechyd) drafft a gynhalwyd rhwng Gorffennaf a Hydref 2016. Mewn ymateb i'r pryderon a godwyd am ofal sylfaenol rwyf wedi diwygio'r Rheoliadau fel eu bod, gan eithrio safon 19 (galwadau ffôn a wneir gan gorff), yn berthnasol i wasanaethau gofal sylfaenol sy'n cael eu darparu'n uniongyrchol gan fyrddau iechyd lleol.

Nid wyf yn ystyried ei bod hi'n rhesymol nag yn gymesur i osod safonau ar fyrddau iechyd lleol a fyddai'n eu dal yn gyfrifol am fethiant ar ran un o'r darparwyr gofal sylfaenol annibynnol i gydymffurfio. Rwyf felly o'r farn, gyda chytundeb Ysgrifennydd y Cabinet dros Iechyd a Gofal Cymdeithasol, mai'r ffordd fwyaf rhesymol a chymesur o osod rhwymedigaethau Cymraeg ar y darparwyr annibynnol yw drwy drefniadau dan contract rhngddynt a'r byrddau iechyd lleol. Bydd hyn yn sicrhau dull cyson o ddelio gyda'r holl

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaeth.Eluned.Morgan@llyw.cymru
Correspondence.Eluned.Morgan@gov.wales

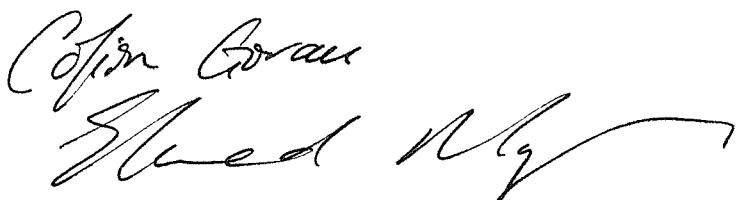
Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and responding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Tudalen y pecyn 92

gontactwyr ac yn creu rhwymedigaethau gall y byrddau iechyd lleol orfodi. Bydd swyddogion yn dechrau trafodaethau gyda chyrff cynrychiadol y contractwyr maes o law.

Rwyf wedi gosod Rheoliadau Safonau'r Gymraeg (Rhif.7) 2018 o flaen y Cynulliad heddiw.

Eluned Morgan AC/AM
Gweinidog y Gymraeg a Dysgu Gydol Oes

Eitem 3.8

P-04-688 – Gorsaf Bŵer Tata Steel ym Mhort Talbot

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Peter Bamsey ar ôl casglu 531 llofnod.

Geiriad y ddeiseb

Rydym ni, sydd wedi llofnodi isod, yn galw ar Lywodraeth Cymru i ddefnyddio pob dull sydd ar gael iddi, gan gynnwys dulliau ariannol, i gefnogi'r gwaith o gwblhau'r orsaf bŵer newydd sydd wedi'i chynllunio ar gyfer gwaith dur Port Talbot. Bydd adeiladu'r orsaf hon yn creu swyddi a phan fydd yn weithredol, bydd yr orsaf yn lleihau allyriadau, yn lleihau costau rhedeg Tata ac yn helpu i ddiogelu swyddi hollbwysig yn yr ardal.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Aberafan
- Gorllewin De Cymru

P-04-688 TATA Steel Port Talbot Power Plant – Correspondence from the Petitioner to the Committee, 25.02.18

Dear Kayleigh,

I would like the petition carried forward for two main reasons.

1. The building of a new power plant would drastically reduce air emissions into the town of Port Talbot.
2. The power plant would make the integrated plant more efficient and also secure the longevity of Steelmaking in Wales.

Best Regards

Mr.Bamsey

Eitem 3.9

P-05-690 – Arwynebu Ffordd A40 Rhaglan-Y Fenni.

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Sara Jones ar ôl casglu 22 llofnod.

Mae'r ddeiseb wedi casglu 142 o lofnodion ar wefan e- ddeiseb arall.

Geiriad y ddeiseb

Mae'r ddeiseb hon yn galw ar Lywodraeth Cymru i newid yr hen arwyneb concrit ar ffordd yr A40 o Rhaglan i'r Fenni, am darmac tawel (Whispering Tarmac).

Mae'r Cynllun Gweithredu ynghylch Sŵn (2013–18) yn nodi y dylid rhoi blaenoriaeth i'r ffordd hon, ar ôl derbyn yr ymatebion i'r ymgynghoriad ac ar ôl gwneud y mesuriadau. Er hynny, ni chafwyd unrhyw gynnydd er gwaethaf galwadau parhaus gan drigolion, y Cyngorydd Sir Lleol, yr Aelod Cynulliad a'r Aelod Seneddol.

Rydym ni, sydd wedi llofnodi isod, yn nodi y dylid rhoi'r flaenoriaeth gyntaf i'r ffordd hon, o ystyried y pryderon niferus a godwyd gan y cyhoedd a chynrychiolwyr a'i bod wedi'i nodi o dan Gynllun Gweithredu ynghylch Sŵn presennol Llywodraeth Cymru.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Mynwy
- Dwyrain De Cymru

Ken Skates AC/AM

Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Economi a Thrafnidiaeth

Cabinet Secretary for Economy and Transport

Ein cyf/Our ref KS/00263/18

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

David John Rowlands AC
Cadeirydd y Pwyllgor Deisebau.

government.committee.business@wales.gsi.gov.uk

A handwritten signature in black ink, appearing to read "David John Rowlands AC".

15 Chwefror 2018

Diolch i chi am eich llythyr dyddiedig 25 Ionawr ynglŷn â Deiseb P-05-690: Arwynebu Ffordd A40 Rhaglan – Y Fenni.

Ar ôl i'r asesiadau o'r Ardaloedd sy'n cael Blaenoriaeth ar gyfer Cynlluniau Gweithredu ar Sŵn (NAPPA) gael eu cynnal yn 2012, comisiynodd Asiant Cefnffyrdd De Cymru (SWTRA) astudiaeth ym mis Mehefin 2015 i edrych yn fwy manwl ar yr 16 o safleoedd NAPPA yng nghategori Blaenoriaeth 1. Yn eu plith y mae sawl safle ar y rhan hon o'r A40. Dyma gasgliadau'r astudiaeth (o'u cyfieithu o'r Saesneg gwreiddiol):

'Mae pob un o'r safleoedd a aseswyd yn ffinio â cherbytffyrdd concrit. Gallai cynnwys deunydd nad yw'n creu llawer o sŵn yn wyneb y ffordd, neu orchuddio'r wyneb â deunydd o'r fath, fod yn ffordd dderbyniol o ostegu sŵn, ond mae amheuon am gyflwr y cerbytffyrdd concrit presennol. O'r herwydd, bernir mai dim ond drwy eu hailadeiladu'n llwyr y gellir cynnig ateb derbyniol yn yr hirdymor. Oherwydd yr heriau logistaidd a'r costau sy'n gysylltiedig ag ailadeiladu rhannau cymharol fyr o gerbytffordd, barnwyd y byddai rhwystrau gostegu sŵn yn ateb symlach a llai trafferthus yn y tymor byr. Caiff y mater hwn ei drafod ymhellach yn yr adran isod ar y Dadansoddiad Cost a Budd.

Pe bai Llywodraeth Cymru yn cyflwyno rhaglen i adnewyddu cerbytffyrdd concrit, byddai gosod wyneb sy'n gostegu sŵn o fudd i'r safleoedd NAPPA presennol hefyd Felly, bu'r astudiaeth hon yn canolbwytio'n bennaf ar ba mor ymarferol fyddai rhwystrau gostegu sŵn o ystyried topograffi'r safle a'r llinell welediad o'r teclyn mesur sŵn i'r ffordd...'!

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:

0300 0604400

Gohebiaeth.Ken.Skates@llyw.cymru
Correspondence.Ken.Skates@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Tudalen y person aewen i'n Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd i'n Gymraeg yn arwain at oedi.

Hyd yn hyn, nid yw'r rhannau concrit o'r gerbytffordd wedi dirywio i'r graddau lle y bo angen eu hadnewyddu neu eu newid yn llwyr. Mae anawsterau hefyd o safbwyt yr A40 oherwydd nad yw'n ymarferol gosod haen o asffalt ar ben y concrit. O wneud hynny, mae'n bosibl y byddai gofyn ailddylunio a newid nifer o'r asedau presennol yn llwyr, gan gynnwys y rhwystrau diogelwch a systemau draenio'r gerbytffordd. Byddai haen ychwanegol ar wyneb y ffordd yn golygu hefyd y byddai llai o le rhwng to cerbydau a gwaelod y pontydd sy'n croesi'r A40.

Fel y nodwyd yn fy ymateb blaenorol, cafodd ffensys gostegu sŵn eu hystyried wrth gynnal asesiad dylunio cychwynnol ar liniaru sŵn yn y lleoliad hwn. Wedi dweud hynny, mae gwaith i liniaru sŵn yn cael ei wneud yn ôl blaenoriaeth, gan ddibynnu ar y cyllid sydd ar gael. Mae rhagor o wybodaeth ar gael yma:

<http://gov.wales/topics/environmentcountryside/epg/noiseandnuisance/environmentalnoise/noisemonitoringmapping/noise-action-plan/?skip=1&lang=cy>

Ken Skates AC/AM

Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Economi a Thrafnidiaeth
Cabinet Secretary for Economy and Transport

**P-05-690 Resurfacing of the A40 Raglan–Abergavenny Road –
Correspondence from Nick Ramsay AM to the Committee, 05.03.18**

Dear Members of the Petitions Committee,

I understand that the Committee is once again due to consider a petition relating to noise levels from the concrete surface of the A40 dual carriageway in my constituency between Abergavenny and Raglan.

I wrote to the committee in May last year when the petition was first considered, and have set out my response at that time below. My constituents living close to the A40, and particularly in the village of The Bryn, are still of the firm view that a noise barrier is not an acceptable solution. They are requesting that the old concrete road surface is replaced with quieter “whisper tarmac”.

I would be grateful if the views of my constituents, with whom I have campaigned for many years for a new road surface, are seriously considered.

My letter of last May is below:

“To the Petitions Committee

Meeting 23rd May 2017 Ref: FW P-04-690

I was disappointed to see a letter dated 2nd May 2017 from the Cabinet Secretary for Economy and Infrastructure to Mike Hedges AM as Chair of the Petitions Committee (ref KS/01166/17) regarding the road surface on the A40 in my constituency.

I have been campaigning with constituents for many years for the old concrete surface of the A40 between Abergavenny and Raglan to be resurfaced to reduce noise levels for local residents. This remains one of the very few sections of noisy concrete Trunk Road surface in Wales, and needs to be resurfaced as a matter of priority. Following the results of the 2013–18 Noise Action Plan I was led to believe that the road was to be resurfaced at last, but we are still waiting for this to happen.

The Cabinet Secretary’s letter of 2nd May 2017 refers to yet another noise survey and seems to imply that the work required to resurface the A40 between Raglan and Abergavenny is to be delayed yet again.

This matter deserves priority given the length of time this campaign has been running and in view of the previous findings and assurances provided to carry out resurfacing rather than other lesser noise mitigation schemes.”

Kind regards

Nick

Nick Ramsay AM

**P-05-690 Resurfacing of the A40 between Abergavenny and Raglan –
Correspondence from David T C Davies MP to the Committee, 07.03.18**

I understand the above petition, originally submitted in July 2016, is to be further discussed on Tuesday 13 March 2018.

Residents of The Bryn, Bryngwyn and smaller hamlets have been campaigning for over 10 years for the A40 between Abergavenny and Raglan to be resurfaced with 'whisper tarmac'. It is now 2018 and strong arguments remain for this stretch of trunk road to be treated as a priority case.

The excessive amount of tyre noise generated from the concrete A40 dual carriageway, which was built in 1981, is persistent (day and night) and invasive. It makes it impossible for local people to enjoy their gardens or even to sleep with windows open. There are further concerns that once the Heads of the Valleys widening scheme is complete, noise levels will get dramatically worse due to an even higher volume of traffic accessing the A465 via the A40.

While the Welsh Government seems to be favouring a limited form of noise barrier/fencing, this has been roundly rejected by all involved as being inappropriate and unlikely to resolve the whole problem. Any such barrier would be very weather dependent, as well as having to be extensive i.e. a mile or so in either direction of The Bryn on both sides of the carriageway, and similarly at Bryngwyn and other various points along the A40.

It remains the strong opinion of these affected and long-suffering communities that the only way to alleviate A40 noise pollution is to resurface the entire highway.

Regards David Davies

A handwritten signature in black ink that reads "David T.C. Davies". The "T.C." is written in a smaller, enclosed style.

**David T C Davies MP
Member for Monmouth**

P-05-690 Resurfacing of the A40 Raglan–Abergavenny Road – Views of local residents

I would like to register our feelings regarding the A40 bypass at The Bryn, Abergavenny, my husband was born and brought up at The Bryn and we have lived near the road for over 30years. The noise from the road is constant throughout the day and during the night until 3am when it stops for roughly an hour.

The noise during the day spoils our enjoyment of our garden during the summer when we can hear the traffic joining the A40 at the Hardwick roundabout and continues past our house at The Bryn for a number miles towards Raglan or visa versa. We are unable to hold conversations when in the garden and are unable to open our windows during the night because of the constant noise.

We would greatly appreciate having the road resurfaced with the whisper tarmac so that we can once again enjoy our garden.

Regards

Dear Sir or Madam

We understand that the above petition, that was submitted in July 2016 by Sara Jones our County Councillor, is to be further discussed on 13/03/2018. With this in mind, we understand that we are allowed to make further representations to you, prior to that date.

We have been campaigning and petitioning successive ministers in The Welsh Government for nearly 15 years, to have the section of dual carriageway between Raglan and Abergavenny resurfaced with "whisper tarmac", thereby reducing significantly, the level of road noise generated by traffic. This road was completed in 1981 and is made of concrete. This material generates an excessive amount of tyre noise when traffic travels over it. The two major causes being the "riffle" effect of the surface and the "thump" crossing expansion joints between the slabs of concrete, both creating excessive noise.

The road noise affect all the communities alongside the A40, as it is weather directional. The Bryn and Bryngwyn are the larger populations beside the A40 but there are many smaller hamlets and individual properties. All have to be treated as the whole, and in the same way.

The noise is constant day and night, affecting people's health. In summertime people find it impossible to sleep with windows open. We all entitled and have a right under European legislation to a "peaceful and quiet life". Penpergwm House is a Residential Home for the Elderly situated alongside the A40. Residents suffer a

great deal from excessive road noise. Any solution to the noise problem must ensure there needs are met.

The resurfacing of the A40 was given priority status in previous noise surveys and was confirmed in writing to our AM, Nick Ramsay, and our MP, David Davies. The progress was dependant on funding availability. We were all advised at the same time that any/all funds and any extra funds that may become available from other projects etc., would all go towards the dualling of the A40.

This statement was brought into question when funding was suddenly made available to the A55 project in North Wales!

Once this dualling scheme is complete, it will mean that the A40 is the second route/second choice route from the West Wales ports to London, the Midlands and the North, resulting in increased volumes of traffic and associated noise. Noise levels will increase!

The road noise is persistent and invasive, affecting peoples live and health and yet the Welsh Government does nothing except issue platitudes often through juniors, indicating that they have little interest and that we should just "put up with it". No minister has ever visited the site to evaluate the problem for themselves. They do not have to suffer the problem!

The only way to resolve the noise problem is to resurface the complete highway, from Abergavenny to Raglan, which would require major works, including problems with bridge clearances, drainage systems and crash barriers, etc., but it is the only realistic way.

Limited noise fencing was offered, but rejected by residents as being too little, inappropriate, unsuitable and unlikely to solve the whole problem. Long stretches of fencing at the Bryn would be needed, to the extent of a mile in both direction, and in some areas on both sides. A similar approach would be needed at Bryngwyn, with smaller stretches at other locations. this would be extremely costly and not necessarily effective.

Such fencing may severely restrict the views from the A40 of the Welsh Countryside, which would be objected to by Welsh Tourism.

Finally, it would seem that the Welsh Government is blind to needs/requirements of it's residents.

Dear Sir

I am writing to add the concerns of my husband and myself to the petition that originally was presented to you by our County Councillor Sara Jones on 21 July 2016 and is being debated again on 13th March 2018.

We live at [The Bryn] in a well insulated house with triple glazing, but are still aware of the increasingly loud noise of the A40 as it runs passed The Bryn.

When we built the house we were able to sleep with windows open, use our balcony and garden without undue stress. Unfortunately this is no longer the case. Even through the triple glazing we are aware of constant heavy traffic particularly in the early morning.

We appreciate that the road was in place when we built here and accepted the level of road noise at that time. However, the volume of noise on the concrete surface, especially of heavy vehicles, has increased beyond imagining and is now at an unacceptable level. The sound of vehicles travelling over concrete and hitting the edges of the sections is in no way 'background noise' that can be ignored.

The road is frequently being repaired indicating that it has reached its end of life span and when the Heads of the Valleys road upgrade is completed there will be many more heavy vehicles along the A40 between Raglan and Abergavenny causing further deterioration to the surface.

When driving along the A40 in front of the castle at Raglan recently we noticed that it has been resurfaced with whisper tarmac. May I respectfully ask 'Why has not the same consideration been given to the road that affects many in the larger area around the road, and particularly those of us in The Bryn?'

We live in the village of The Bryn adjacent to the A40 dual carriageway, which is a concrete surfaced road. Our bungalow is less than 100metres from the road. We find the constant traffic noise very disturbing, especially through the night, particularly if the wind is blowing from the NW.

Almost every night we are wakened between 4-4.30am when convoys of HGVs use the road, and find difficulty in getting back to sleep. This is particularly bad on Monday mornings.

We are concerned that the noise will increase after the completion of the A465 improvements when HGVs will use this road as an alternative to and from the M4 to West Wales, avoiding the congestion between junctions 24 & 33 of the M4.

Most of the villagers are finding the noise a constant disturbance. This problem has been in existence for several years, and it was previously agreed that the surface should be replaced with whisper tarmac but this hasn't materialised. Can this be done and also soundproof fencing be erected as a matter of urgency?

Trusting that you will give this your utmost attention,

To the Petitions Committee.

You will know that there have been various communications with you in the past about the noise generated by traffic on the A40 dual carriageway between Abergavenny & Raglan.

We have been residents of The Bryn for 54 years, long before this road was constructed & always enjoyed the peace & solitude of the country.

When the road was first opened the traffic noise was bearable because traffic volume was low & there

were times during the night when there was virtually no traffic at all.

Unfortunately the concrete road surface makes traffic noise much louder than it would be with a "whisper" surface. As traffic has increased substantially over the years, the noise has become constant day & night, to the point where in Summer months in particular we (together with other residents) cannot open our bedroom windows at night. Gardening is no longer a pleasant pastime as it is impossible to enjoy the garden with the incessant, intrusive noise from the A40.

The volume of traffic will only increase when the work to dual the A465 is finally completed as this will make a continuous motorway / dual carriageway link from the North & the Midlands to West Wales.

The A40 has never been fully resurfaced since its construction & we suggest that after over 30 years that time has come & the surface of choice should be "whisper".

If the noise continues at its present level & increases as traffic increases, then the detrimental effects on the local population will be profound.

Sleep deprivation & stress caused by undue levels of noise are well known causes of ill health both physical & mental.

We hope this Committee will take note of these facts presented here when this matter is debated on 13.3.2018.

The Bryn,

Chairman of Senedd Petitions Committee

Dear Sir

Re: Petition P-05-690 Petitions Committee 13.3.18

I have been a resident of The Bryn for nearly four years and in that time the resurfacing of the A40 Dual Carriageway Abergavenny–Raglan–Newport has been raised many times culminating in another hearing before your Committee on 13 March 2018. The petition has been tendered by Mrs Sara Jones, County Councillor for Llanover Ward of the Monmouthshire County Council. Mrs Jones is our local representative on that body.

The recent snow and its after effects has given the village a welcome respite from most of the traffic noise emanating from the dual carriageway, the surface of which was laid approximately 35 years ago in concrete pads which have now long passed their sell by date and are breaking up. These pads cause additional traffic noise where movement of the pads add to the overall increase in noise.

Successive attempts have been made for the A40 to be upgraded to a tarmac “whisper” surface to help alleviate noise pollution, a surface not available some years ago, however, tarmac was available. The A40 is one of the last major concrete highways to be upgraded. A recent upgrade of one such was the A55 in North Wales which received funding. With the upgrade and completion of the new works to the A465 this will bring more traffic, heavier traffic to the A40 thereby increasing noise levels even further. The position with increased noise levels is further exacerbated in warmer/summer weather when windows are left open and there is a difficulty for residents in sleeping. The traffic is marginally less during the night/early hours of the day but increases from about 5 am with all the heavy delivery traffic/through traffic. This situation has become intolerable, I and the residents of The Bryn are asking the Welsh Assembly to reconsider the whole position of resurfacing the A40 and fund the upgrade with the new quiet tarmac in the very near future.

Yours faithfully

Eitem 3.10

P-05-701 - Gweliannau i Ddiogelwch y Ffordd ar Hyd Cefnffordd yr A487
Rhwng Aberteifi ac Aberystwyth, i Gynnwys Mannau Pasio.

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Maldwyn Lewis ar ôl casglu 99 llofnod ar lein a 750 llofnod bapur

Geiriad y ddeiseb

Yn dilyn digwyddiadau niferus ar hyd cefnffordd yr A487 yn enwedig rhwng Aberteifi ac Aberystwyth, cyflwynaf ddeiseb i Cynulliad Cymru i wneud gweliannau ar hyd y ffordd arfordirol hon, yn cynnwys mannau pasio mewn amrywiol leoliadau, er mwyn lliniaru traffig yn cronni y tu ôl i gerbydau araf. Rwyf o'r farn y byddai cael mannau pasio wedi'u lleoli mewn lleoedd strategol yn lleihau rhwystredigaeth gyrwyr a chymryd risgiau wrth geisio goddiwedd y cerbydau eraill.

Pan fydd y gefnffordd hon rhwng Abergwaun a Chaergybi wedi'i chau o ganlyniad i ddigwyddiad, mae'r dargyfeiriad ar hyd isffyrdd a all fod yn hunllefus, yn enwedig pan fydd Cerbydau Nwyddau Trwm, bysiau a choetsis yn cwrdd â'i gilydd wrth ddod o gyfeiriadau gwahanol.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Ceredigion
- Canolbarth a Gorllewin Cymru

P-05-701 Road Safety Improvements Along the A487 Trunk Road between Cardigan and Aberystwyth, to Include Passing Places – Correspondence from the Petitioner to the Committee, 23.02.18

Of interest and in response to your e mail

Please find details regarding discussion on freight and its importance in commerce in mid and west wales.

I urge the committee to follow up matters in relation to improving the A487 through Ceredigion.

Attracting business, to West Wales is difficult at best, sparcity of population and high cost of distribution hinders investment from major manufacturing companies.

The County would greatly benefit if a North South route was evolved via the A487 linking Cardigan/ Fishguard to North Wales or North Wales via A487 to Aberystwyth and the A486 through Carmarthen to Cardiff. In fairness the A486 has been greatly improved.

Please keep me informed of your outcome, and your findings in relation of your survey's.

Maldwyn Lewis

Ceredigion County Council – Press release

Joining together to launch new vision for freight

A vision for how freight transport across Mid Wales and the Marches could be improved to support economic development and operational efficiency was launched on Wednesday 21 February.

The Growing Mid Wales Partnership and The Marches Local Enterprise Partnership, together with the Welsh Government and councils on both sides of the border, jointly commissioned the new strategy. It includes recommendations on how to improve the experience of businesses moving freight within and through the region, whilst enhancing the quality of life for

residents near to key freight corridors and reducing environmental impacts. Both rail and road options are included.

The launch of the strategy in Welshpool marks a high point in an on-going collaboration between the two regions which started in 2016. As a collaborative process, the commissioning and development of the strategy has been managed by a steering group of officers from both sides of the border. Growing Mid Wales is a regional partnership comprising of representative bodies from across the private, public and voluntary sector in mid Wales namely Ceredigion, Powys and South Gwynedd.

Councillor Ellen ap Gwynn, Chair of the Growing Mid Wales Partnership and Ceredigion County Council Leader, said, “Whether we’re considering a largely single carriageway road network and its impact on journey times and reliability; the effect of agricultural vehicles on the network; or the high levels of congestion experienced in many of our towns and villages, the picture is very similar on both sides of the border. Simply, good road and rail links are necessary for our businesses now and to support future growth both here in Mid Wales and in the Marches.”

If fully implemented, it is anticipated the strategy could provide benefits to operators of heavy goods vehicles (HGV) worth at least £149m. This would be achieved through a series of highway enhancements focused on increased opportunities for safe overtaking; improvements to alleviate bottlenecks; and changes at certain key locations to allow 44 tonne HGVs to operate across the whole of the freight network.

Councillor ap Gwynn, added: “It, therefore, made perfect sense to take a co-operative approach, consulting our businesses including freight operators, and our local communities, to better understand the shared barriers to economic growth and how we can work together to overcome them.”

The consultation process involved input from a wide range of businesses and local councils via online surveys; business workshops in Ludlow and Newtown; and telephone interviews with key shippers, road hauliers, infrastructure managers and policy-makers.

A full copy of the Marches and Mid Wales Freight Strategy can be found at:

<http://www.tracc.gov.uk/index.php?id=137&L=0> or

<http://www.powys.gov.uk/en-democracy/how-the-council-works-in-partnership/growing-mid-wales/>

Online link: <http://www.ceredigion.gov.uk/resident/news/joining-together-to-launch-new-vision-for-freight/>

Eitem 3.11

P-05-721 - Deiseb Terfyn Cyflymder Penegoes

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Isabel Bottoms, Peter Bottoms and Sarah Holgate ar ôl casglu 298 llofnod bapur.

Geiriad y ddeiseb

Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i annog Llywodraeth Cymru i gyflwyno terfyn cyflymder 30 milltir yr awr drwy bentref Penegoes (o arwydd pentref Penegoes o gyfeiriad Machynlleth, i ochr arall mynedfa newydd arfaethedig Maes Carafannau Maesperthi) ar yr A489 tuag at y Drenewydd; a therfyn cyflymder 40 milltir yr awr o Fachynlleth i Benegoes.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

Sir Drefaldwyn

Canolbarth a Gorllewin Cymru

Ken Skates AC/AM

Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Economi a Thrafnidiaeth
Cabinet Secretary for Economy and Transport

Eich cyf/Your ref P-05-721, P-05-767 & P-05-792
Ein cyf/Our ref KS/00261/18

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

David John Rowlands AC
Cadeirydd y Pwyllgor Deisebau.

government.committee.business@wales.gsi.gov.uk

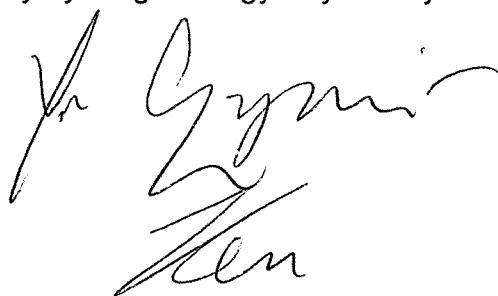

13 Chwefror 2018

Diolch i chi am eich llythyr dyddiedig 25 Ionawr ynglŷn â Deiseb P-05-721: Deiseb Terfyn Cyflymder Penegoes, P-05-767 Cefnffordd yr A487 Trwy Dre Taliesin: Angen Brys am Fesurau Effeithiol i Arafu Traffig; a deiseb P-05-792 i estyn y terfyn cyflymder o 40mya ym Mlaen-porth.

Mae'r Adolygiad o Derfyn Cyflymder yn rhaglen waith dros dair blynedd sy'n edrych ar dros 600 o safleoedd ar draws rhwydwaith cefnffyrdd Cymru. Rydym yn ymrwymedig i edrych ar y rhwydwaith cefnffyrdd yn ei gyfarwydd yn ystod yr Adolygiad hwn ac mae gennym restr o leoliadau y mae'r cyhoedd wedi dwyn ein sylw atynt. Bydd y safleoedd uchod yn cael eu cynnwys ar y rhestr honno. Wedi dweud hynny, oherwydd natur a maint yr Adolygiad, ni allwn roi union amserlenni'r asesiadau.

Bydd y canlyniadau ar gael ar-lein a chaiff unrhyw waith sy'n deillio o'r adolygiad ehangach ei gynnwys yn y rhaglen ar gyfer y tair blynedd nesaf, ar ôl ymgynghori â'r cymunedau lleol.

Ken Skates AC/AM

Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Economi a Thrafnidiaeth
Cabinet Secretary for Economy and Transport

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:

0300 0604400

Gohebiaeth.Ken.Skates@llyw.cymru
Correspondence.Ken.Skates@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Tudalen y personol i Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi. Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Eitem 3.12

P-05-767 Cefnffordd yr A487 Trwy Dre Taliesin: Angen Brys am Fesurau Effeithiol i Arafu Traffig

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Antony Foulkes, ar ôl casglu 52 o lofnodion ar-lein.

Geiriad y ddeiseb:

Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i annog Llywodraeth Cymru i gyflwyno mesurau effeithiol i arafu traffig ar hyd cefnffordd yr A487 sy'n dirwyn yn uniongyrchol drwy ganol pentrefi cyfagos Tre Taliesin a Thre'r Ddôl, ac i ymgynghori â'r trigolion sy'n byw yn y pentrefi hyn a cheisio'u barn.

Yr A487 yw'r brif gefnffordd rhwng y gogledd a'r de ac mae'n dirwyn ar hyd arfordir gorllewin Cymru. Mae nifer fawr a chynyddol o gerbydau sy'n goryrru a thraffig nwyddau trwm yn teithio ar hyd y gefnffordd hon drwy ganol pentrefi cul Tre Taliesin a Thre'r Ddôl yng Ngheredigion. Ddiwedd 2016, ffurfiwyd Grŵp Gweithredu Taliesin A487 gan y pentrefwyr. Mae'r grŵp gweithredu lleol wedi cyfarfod a chyfathrebu'n agos â Chyngor Cymuned Llangynfelyn, Heddlu Dyfed Powys, Cyngor Sir Ceredigion a'r Aelod Seneddol lleol i gynnal dadansoddiad o'r problemau a'r atebion posibl. Mae'r grŵp hefyd wedi mynegi'i bryderon wrth Asiantaeth Cefnffyrdd Gogledd-orllewin Cymru, ac wedi cynnig cyfarfod â hi i gyfleu eu safbwytiau, ond ni dderbyniwyd y gwahoddiad hyd yma.

Mae'n bwysig bod llais pentrefwyr sy'n byw o ddydd i ddydd gyda thraffig sy'n goryrru yn cael ei glywed a bod Llywodraeth Cymru yn ystyried eu safbwytiau'n llawn, er mwyn i fesurau arafu traffig effeithiol, sy'n diogelu pentrefwyr a defnyddwyr y ffordd, gael eu cynllunio a'u rhoi ar waith.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Ceredigion
- Canolbarth a Gorllewin Cymru

Ken Skates AC/AM

Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Economi a Thrafnidiaeth
Cabinet Secretary for Economy and Transport

Eich cyf/Your ref P-05-721, P-05-767 & P-05-792
Ein cyf/Our ref KS/00261/18

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

David John Rowlands AC
Cadeirydd y Pwyllgor Deisebau.

government.committee.business@wales.gsi.gov.uk

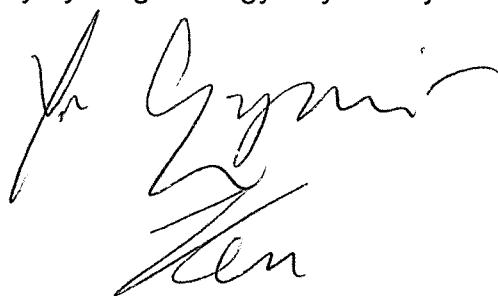

13 Chwefror 2018

Diolch i chi am eich llythyr dyddiedig 25 Ionawr ynglŷn â Deiseb P-05-721: Deiseb Terfyn Cyflymder Penegoes, P-05-767 Cefnffordd yr A487 Trwy Dre Taliesin: Angen Brys am Fesurau Effeithiol i Arafu Traffig; a deiseb P-05-792 i estyn y terfyn cyflymder o 40mya ym Mlaen-porth.

Mae'r Adolygiad o Derfyn Cyflymder yn rhaglen waith dros dair blynedd sy'n edrych ar dros 600 o safleoedd ar draws rhwydwaith cefnffyrdd Cymru. Rydym yn ymrwymedig i edrych ar y rhwydwaith cefnffyrdd yn ei gyfarwydd yn ystod yr Adolygiad hwn ac mae gennym restr o leoliadau y mae'r cyhoedd wedi dwyn ein sylw atynt. Bydd y safleoedd uchod yn cael eu cynnwys ar y rhestr honno. Wedi dweud hynny, oherwydd natur a maint yr Adolygiad, ni allwn roi union amserlenni'r asesiadau.

Bydd y canlyniadau ar gael ar-lein a chaiff unrhyw waith sy'n deillio o'r adolygiad ehangach ei gynnwys yn y rhaglen ar gyfer y tair blynedd nesaf, ar ôl ymgynghori â'r cymunedau lleol.

Ken Skates AC/AM

Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Economi a Thrafnidiaeth
Cabinet Secretary for Economy and Transport

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:

0300 0604400

Gohebiaeth.Ken.Skates@llyw.cymru
Correspondence.Ken.Skates@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Tudalen y personol i Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi. Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

P-05-767 A487 Trunk Road Through Tre-Taliesin – Correspondence from the Petitioner to the Committee, 07.03.18

Dear Petitions Committee

Thank you for sending the Minister's further response and for again considering our Petition. The Minister's response is immensely disappointing leaving us feeling disenfranchised and devalued. It also illustrates a startling failure of the democratic process in Wales.

Briefly, you will recall that we had asked to meet with the Minister's "Agent" so that we could share the evidence-based findings resulting from this local community's extensive consultation activities on road safety on the Trunk Rd through Taliesin. This will include the findings of the fully embedded community speed camera watch programme operated in partnership with Dyfed Powys Police. Our endeavours have taken place over the past 18months and can also be traced back to public demonstrations along this hazardous stretch of road since the 1990s.

Our aim has always been to help inform the Welsh Government in its future planning for road safety along this stretch of the Trunk Rd. We had originally been told by the Welsh Government that this stretch of road is under review within the current financial year. Now, it is apparent from the Minister's latest letter that this may take three years and his stated intention that there will be consultation with local communities, seems vague, and in our situation effectively ignores vital contemporary evidence collected by the local community.

How on earth can the Welsh Government expect to undertake an accurate risk assessment if it avoids consulting with the community experiencing road safety issues every single day and who have themselves carefully analysed the current local circumstances. We have clear evidence that there is excessive speed on a frequent and daily basis on this road, with 80% of all traffic exceeding 36mph in a 30mph speed limit, with speeds recorded in excess of 60mph at a junction within the 30mph speed limit. Should there be a serious accident along the Trunk Rd then the government will surely become exposed as it has not listened and discussed with the local community in a reasonable and timely fashion and therefore has not carried out its duty of care.

A further impact of failing with us has been to heighten the concern and tension within the local community and no doubt increases the cost to the tax-payer of an unnecessarily prolonged process. The common-sense approach to have taken with

our local community would have been to have met with us on-site, struck up a constructive dialogue and advise of the next steps and plans.

Instead, we are left with little faith in the competence of the welsh government. This loss of faith has been further compounded in the past few weeks whereby the welsh government installed a speed camera and recording straps at the very point where extensive street lighting works were being carried out and traffic lights were in place. Speed was therefore at a stop or crawl at this point. The workmen carrying out the lighting works were as perplexed by this as we were in the village. A little while after installing them, the camera and recording straps were removed presumably as someone had recognised the error, which inevitably had caused unnecessary public cost and again highlights the need of the welsh government to engage, listen and consider the local community's evidence.

We are sorry to have to bother the Petitions Committee again on this matter, but you will sense our frustration and concern that the Minister seems unable to grasp that his 'Agent' must engage with the local community if they are to undertake accurate risk assessment and effective which safeguards the members of our community.

Yours sincerely

Antony Foulkes
On behalf of the Taliesin community

Eitem 3.13

P-05-792 Deiseb i ymestyn y terfyn cyflymder 40mya ym Mlaenporth.

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Rosemarie Chaffers-Jones, ar ôl casglu 74 o lofnodion ar bapur ac 1 llofnod ar-lein.

Geiriad y ddeiseb:

Rydym ni sydd wedi llofnodi isod yn cyflwyno'r ddeiseb hon i Gynulliad Cymru er mwyn ymestyn y terfyn cyflymder 40mya ar yr A487 i ffin y plwyf ble mae'r terfyn 50 mya yn dechrau.

Ar hyn o bryd mae'r terfyn 40mya yn dod i ben cyn ble'r oedd yr ysgol leol gynt, ar ffordd Lon-yr-Ysgol. Mae'r ysgol bellach wedi cau, ond mae'r plant yn dal yma, ac maent bellach yn cael eu codi yn arosfan bws Lon-yr-Ysgol ble y byddant yn aros, ar brydiau gyda rhieni gyda phlant bach, am y bws ysgol. Yn y prynhawn, pan fyddant yn cael eu gollwng ar ddiwedd y dydd, mae'n sefyllfa wahanol, gan bod yn rhaid i'r plant groesi'r A487 o ochr arall y ffordd.

Y cyfyngiad cyflymder yn y man lle y mae'r plant yn gorfod croesi'r ffordd yw 60mya ac mae'r traffig, sydd wedi'i ryddhau o gyfyngiadau'r parth 40mya, yn cyflymu ac yn aml yn goddiweddyd ar y rhan syth hon o'r ffordd. Draw yr ochr bellaf i'r ffordd nid oes arwydd 'Araf – Plant yn croesi', dim arwydd arosfan bws na lloches arosfan bws i roi rhybudd i fodurwyr y gallai cerddwyr fod yn croesi.

Dyma hefyd y man ble y mae'r ramp mynediad i'r anabl wedi'i leoli ar ddwy ochr y ffordd, a defnyddir hwn gan rieni â chadeiriau gwthio a'r henoed gyda fframiau cerdded yn ogystal â chan bobl gydag anabledd ac ati.

Bu un farwolaeth eisoes ar y rhan hon o'r ffordd a'r wythnos diwethaf cafodd cerbyd mawr arall ddamwain a mynd oddi ar y ffordd a thrwy'r gwrych, gan falurio rhan fawr o ffens.

Credaf mai mater o amser yn unig yw nes y bydd plentyn yn colli ei fywyd. Ers i'r terfyn cyflymder gael ei osod ar y ffordd, adeiladwyd fferm solar gyda mynediad i'r rhan hon o'r ffordd a thraffig ychwanegol. Hefyd mae hen adeiladau'r ysgol wedi dod yn barc busnes, gyda siop sglodion, busnes ceiropractydd, warws carpedi, man golchi ceir, ac mae rhagor i ddod.

Mae hyn oll wedi arwain at gynnydd o ran traffig trwm sy'n troi i mewn i Lon-yr-Ysgol ac yn ceisio ei gadael.

Mae'r ddeiseb hon yn gofyn i Cynulliad Cymru roi blaenoriaeth i ddiogelwch ein plant, ac ymestyn y parth 40mya i gynnwys y rhan gyfan o'r A487 o fewn ffin y plwyf.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Ceredigion
- Canolbarth a Gorllewin Cymru

Ken Skates AC/AM

Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Economi a Thrafnidiaeth
Cabinet Secretary for Economy and Transport

Eich cyf/Your ref P-05-721, P-05-767 & P-05-792
Ein cyf/Our ref KS/00261/18

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

David John Rowlands AC
Cadeirydd y Pwyllgor Deisebau.

government.committee.business@wales.gsi.gov.uk

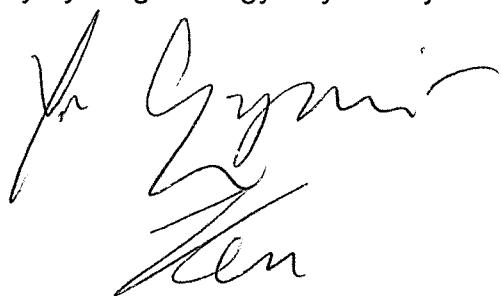

13 Chwefror 2018

Diolch i chi am eich llythyr dyddiedig 25 Ionawr ynglŷn â Deiseb P-05-721: Deiseb Terfyn Cyflymder Penegoes, P-05-767 Cefnffordd yr A487 Trwy Dre Taliesin: Angen Brys am Fesurau Effeithiol i Arafu Traffig; a deiseb P-05-792 i estyn y terfyn cyflymder o 40mya ym Mlaen-porth.

Mae'r Adolygiad o Derfyn Cyflymder yn rhaglen waith dros dair blynedd sy'n edrych ar dros 600 o safleoedd ar draws rhwydwaith cefnffyrdd Cymru. Rydym yn ymrwymedig i edrych ar y rhwydwaith cefnffyrdd yn ei gyfarwydd yn ystod yr Adolygiad hwn ac mae gennym restr o leoliadau y mae'r cyhoedd wedi dwyn ein sylw atynt. Bydd y safleoedd uchod yn cael eu cynnwys ar y rhestr honno. Wedi dweud hynny, oherwydd natur a maint yr Adolygiad, ni allwn roi union amserlenni'r asesiadau.

Bydd y canlyniadau ar gael ar-lein a chaiff unrhyw waith sy'n deillio o'r adolygiad ehangach ei gynnwys yn y rhaglen ar gyfer y tair blynedd nesaf, ar ôl ymgynghori â'r cymunedau lleol.

Ken Skates AC/AM

Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Economi a Thrafnidiaeth
Cabinet Secretary for Economy and Transport

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:

0300 0604400

Gohebiaeth.Ken.Skates@llyw.cymru
Correspondence.Ken.Skates@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and responding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Tudalen y presennol 18

Cyngor Sir CEREDIGION County Council

Eifion Evans

Prif Weithredwr

Chief Executive

Neuadd Cyngor Ceredigion, Penmorfa, Aberaeron. SA46 0PA
www.ceredigion.gov.uk

David J Rowlands AM
Chair of the Petitions Committee
National Assembly for Wales
Cardiff Bay
Cardiff
CF99 1NA

Dyddiad Date	14 February 2018
Gofynnwch am Please ask for	Rhodri Llwyd
Llinell uniongyrchol Direct line	(01545) 572434
Fy nghyf My ref	RLL/BB/Hwys2
Eich cyf Your ref	
Ebost Email	technical.services@ceredigion.gov.uk

Dear Sir

Petition P-05-792 Petition to Extend the 40mph Speed Limit in Blaenporth

I refer to your letter dated 25 January 2018 regarding the petition received in respect of a request to extend the speed limit at Blaenporth.

Ceredigion County Council is not aware of any records of any fatalities at this particular location, although it is aware of a fatal RTC nearby at Penparc.

The Authority has not undertaken a specific assessment in terms of the safety of children accessing school buses at this location in relation to speed on the A487.

It is the Authority's view that a lower speed limit by signage alone would not be appropriate on what is a straight section of road with good visibility, and that there may be other measures (such as the provision of a drop-off/layby alongside the southbound carriageway and/or additional signage) that could be considered for this location.

Yours faithfully

For Rhodri Llwyd
Group Manager – Highways Service

Rydym yn croesawu gohebiaeth yn Gymraeg a Saesneg. Cewch ateb Cymraeg i bob gohebiaeth Gymraeg ac ateb Saesneg i bob gohebiaeth Saesneg. Ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome correspondence in Welsh and English. Correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and correspondence in English will be answered in English. Corresponding in Welsh will not involve any delay.

Prif Weithredwr / Chief Executive :
Cyfarwyddwyr Strategol / Strategic Directors :

Eifion Evans

Barry Rees Dysgu a Phartneriaethau / Learning and Partnerships

Tudalen 19, Amddiffyn a Ffordd o Fyw / Care, Protection and Lifestyle

Eitem 3.14

P-05-770 Ailagor gorsaf Drenau Crymlyn

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Michael Davies, ar ôl casglu 208 o lofnodion ar-lein.

Geiriad y ddeiseb:

Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i annog Llywodraeth Cymru i ailagor gorsaf drenau Crymlyn. Rydym yn credu y gallai Crymlyn fod yn ganolfan drafnidiaeth gyhoeddus bwysig. Byddai ei lleoliad allweddol yn cynnig pwynt cyfnewid ar gyfer sawl dull teithio rhwng gwasanaethau rheilffordd Ilinell Glynebwyr ar ei newydd wedd a phrif lwybr y bysiau cyflym rhanbarthol drwy ganol y cymoedd. Mae safle'r orsaf yn gyfleoedd ar gyfer y rhwydwaith priffyrdd, ac mae ganddo faes parcio mawr a lle i fysiau. Mae modd cyrraedd llwybrau cerdded a beicio o'r safle. Nodwn fod y llygredd aer ar un o'r strydoedd yng Nghrymlyn gyda'r gwaethaf y tu allan i Lundain a bod angen gwella cysylltiadau trafnidiaeth gyhoeddus er mwyn gwella iechyd y cyhoedd. Rydym yn annog Llywodraeth Cymru i asesu'r achos dros ailagor gorsaf drenau yng Nghrymlyn ac i ystyried ei hychwanegu at y rhestr flaenoriaethau nesaf o gynigion ar gyfer gorsafoedd newydd yng Nghymru.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Islwyn
- Dwyrain De Cymru

P-05-770 Reopen Crumlin Railway Station – Correspondence from the Petitioner to the Committee, 05.03.18

Petitions Letter.

Thank you for your latest letter regarding the petition to re-open a train station at Crumlin in Caerphilly inviting further comment from me.

The committee should be aware of the recent High Court judgement in favour of ClienEarth regarding the need for Welsh Government to produce a plan to reduce air pollution.

I'd like to take this opportunity to remind the committee that the most polluted street in the UK outside of London is a stone's throw from the proposed site for the station at Crumlin.

In order to reduce air pollution there must be an urgent shift to public transport. This judgement plus the potential benefits which may well be supported by the City Deal provides the ideal opportunity and impetus to develop this project, and I would welcome support.

I would urge the committee not to miss this opportunity to press the Welsh Government into action.

Yours sincerely,

Mike Davies

Eitem 3.15

P-05-781 Cymuned Port Talbot yn erbyn yr Archgarchar

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan The Port Talbot Super Prison Protest Group, ar ôl casglu 1,263 o lofnodion ar-lein a 7,528 ar bapur – cyfanswm o 8,791 lofnodion.

Geiriad y ddeiseb:

Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i annog Llywodraeth Cymru i bieidio â rhyddhau na gwerthu tir i lywodraeth y DU i ddatblygu archgarchar ym Maglan.

Mae Llywodraeth y DU, gyda chefnogaeth Llywodraeth Cymru, yn cynnig adeiladu 'archgarchar' â lle i 1600 o ddynion ar rostir Baglan.

Mae'r safle yn agos at gartrefi a chyfleusterau lleol a busnesau lleol, a bydd yn rhoi straen sylweddol ar ffyrdd a gwasanaethau iechyd yn yr ardal. Mae'r safle mewn parth menter ac wedi'i ddynodi ar gyfer defnydd economaidd yn ogystal â bod mewn ardal lle y ceir perygl llifogydd.

Mae gan Gymru eisoes lawer o leoedd gwag yn y carchardai sydd ganddi ar hyn o bryd.

Byddai'r carchar hwn yn cyflwyno'r holl broblemau sy'n gysylltiedig â charchardai mawr ac ni chafwyd unrhyw warant gan y naill llywodraeth na'r llall ynglŷn â'r camau amddiffyn a fyddai'n cael eu rhoi ar waith i gynorthwyo Port Talbot i ymdopi â nifer mor fawr o garcharorion.

Nid oes unrhyw sicrwydd tymor hir y byddai'r carchar newydd yn parhau i gael ei neilltu ar gyfer carcharorion categori C. Gellid ei newid yn y dyfodol i gadw troseddwyr mwy peryglus.

Gall Port Talbot wneud yn well na hyn ac mae ein tref yn haeddu llawer mwy. A wnewch chi lofnodi'r ddeiseb a dweud wrth Lywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru, DIM archgarchar ym Mhort Talbot?

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Aberafan

- Gorllewin De Cymru

Alun Davies AC/AM
Ysgrifennydd y Cabinet dros Lywodraeth Leol a
Gwasanaethau Cyhoeddus
Cabinet Secretary for Local Government and Public
Services

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Eich cyf/Your ref P-05-781
Ein cyf/Our ref ARD/00083/18

David John Rowlands AM
Chair - Petitions committee.
National Assembly for Wales
Cardiff Bay
Cardiff
CF99 1NA

government.committee.business@wales.gsi.gov.uk

21st February 2018

Dear David,

Thank you for your letter of 25 January regarding the petition P-05-781 Port Talbot Community Against the Super Prison.

You will be aware from recent questions in the Senedd and the public release of an exchange of letters between the Welsh Government and the Ministry of Justice, that no planning permission has yet been sought by the Ministry of Justice for the construction of a prison in Port Talbot and no formal request for the sale of any land has been received.

As such, there is currently nothing on which the Welsh Government has been asked to make a decision.

*Yours ever
Alun*

Alun Davies AC/AM

Ysgrifennydd y Cabinet dros Lywodraeth Leol a Gwasanaethau Cyhoeddus
Cabinet Secretary for Local Government and Public Services

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaeth.Alun.Davies@llyw.cymru
Correspondence.Alun.Davies@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Responses to requests received in Welsh will be answered in Welsh and responding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Tudalen y pecta 124

P-05-793 Band eang cyflym i bentref Llangenni

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Llangenny Village residents, ar ôl casglu 72 o lofnodion ar-lein.

Geiriad y ddeiseb:

Rydym ni, preswylwyr pentref Llangenni ym Mhowys, yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i sicrhau bod Llywodraeth Cymru yn rheoli eu contract am fand eang cyflym yng Nghymru gyda BT mewn modd fel y bydd pentref Llangenni wedi cysylltu â chyflymder uchel erbyn 31 Rhagfyr 2017.

Gwybodaeth ychwanegol:

Ar hyn o bryd, mae preswylwyr yn ein pentref yn profi colli gwasanaeth yn rheolaidd neu gyflymder mor isel â 0.01Mb/s. Mae llawer o breswylwyr yn rhedeg busnesau neu sefydliadau gwirfoddol o adref ac mae angen band eang cyflym arnynt. Mae'r gwasanaeth presennol yn gwbl annerbyniol.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Brycheiniog a Sir Faesyfed
- Canolbarth a Gorllewin Cymru

P-05-793 Hi speed broadband to Llangenny village – Correspondence from the Petitioner to Committee, 01.02.18

Thank you for advising me of the outcome of the Committee.

BT advised several residents in the village that broadband would be installed within times ranging from 3–4 months. They also advised our AM, Kirsty Williams back in October that hi speed would be installed in five months.

However, since the conclusion of their multi million pound public contract with Welsh Government on 31st December, they have amended their website and now record that our village **wont be getting hi speed broadband at all**. As I indicated in previous correspondence, I don't believe they **ever** intended to include our village in their plans and they have lied to our public representative.

This behaviour is utterly unacceptable from an essential public infrastructure provider in receipt of millions of pounds of public funding on behalf of Welsh Government.

So in your letter to them, please can you pick up these falsehoods and ask them to explain themselves.

There is apparently now a new stream of funding being proposed so they have an opportunity to redeem themselves. see link here <http://www.bbc.co.uk/news/uk-wales-politics-42861041?SThisFB>

Yours sincerely

Duncan Forbes

Duncan Forbes

Julie James AC/AM
Arweinydd y Tŷ a'r Prif Chwip
Leader of the House and Chief Whip

Eich cyf/Your ref P-05-793
Ein cyf/Our ref JJ/00114/18

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

David John Rowlands AM
Chair - Petitions committee.

government.committee.business@wales.gsi.gov.uk

6 February 2018

Dear David

Thank you for your letter of 25 January enclosing further comments from the residents of Llangenny Village following my response of 28 November regarding the provision of high speed broadband services to the village.

The latest information we have from BT in relation to the roll-out of superfast broadband to the village is that although it is now complete a period of up to eight weeks remains before an order can be placed with an internet service provider. This is while a commissioning process takes place.

I appreciate that this news will continue to raise frustrations but hope that the confirmation of availability within the next two months will bring some relief.

Yours sincerely

A handwritten signature in blue ink that reads "Julie".

Julie James AC/AM
Arweinydd y Tŷ a'r Prif Chwip
Leader of the House and Chief Whip

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:

0300 0604400

Gohebiaeth.Julie.James@llyw.cymru
Correspondence.Julie.James@gov.Wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and responding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Tudalen y pecyn 127

BY EMAIL

David Rowlands AM
Chair, Petitions Committee
National Assembly for Wales
Cardiff Bay
Cardiff
CF99 1NA

22nd February 2018

Dear Mr Rowlands,

PETITION P-05-793: 'Hi speed broadband to Llangenny village'

Thank you for your letter to Ed Hunt dated 25 January 2018, regarding broadband speeds in Llangenny Village (Petition P-05-793).

Overall, the Superfast Cymru programme has been a success with more premises than we anticipated in 2012 given access to superfast broadband. Openreach has also invested significantly more than originally planned, supporting a Welsh supply chain and creating over 300 new full-time roles.

To a great extent, the programme closed on 31 December 2017. Our plans change from time to time and unfortunately this has impacted Llangenny. I appreciate the frustrations associated with poor connectivity and at Openreach we wish to do more. The Welsh Government is already planning a successor project to extend fast, reliable broadband. The UK Government has also outlined plans to introduce a universal minimum speed broadband service and there are schemes like our Community Fibre Partnerships (CFP) programme for those people that aren't prepared to wait. Grants are also available from Welsh Government to help fund such schemes. Openreach would be very glad to work with the Llangenny community on this.

Yours sincerely,

Jonathan Finney
Head of Public Affairs

Cc Ed Hunt, Director NGA Wales and West

P-05-798 Gwasanaethau cymorth i ddynion sy'n ddioddefwyr traus yn y cartref i gael eu rhedeg a'u cyllido'n annibynnol

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Tom Embling, ar ôl casglu 138 o lofnodion ar-lein.

Geiriad y ddeiseb:

Gwasanaethau cymorth i ddynion sy'n ddioddefwyr traus yn y cartref i gael eu rhedeg a'u hariannu yn annibynnol ar Gymorth i Fenywod Cymru a'r holl fudiadau cysylltiedig.

Y diffiniad traws-lywodraethol o drais a cham-drin yn y cartref yw: "Unrhyw ddigwyddiad neu batrwm o achosion o ymddygiad, traus neu gamdriniaeth sy'n rheoli, yn gorfodi, yn bygwth, rhwng pobl 16 oed neu hŷn sydd, neu sydd wedi bod, yn bartneriaid agos neu'n aelodau o'r teulu, waeth beth fo'u rhyw neu rywioledeb."

Gall Cam-drin yn y Cartref effeithio ar unrhyw un. Mae mwy o ddioddefwyr/goroeswyr gwrywaidd yn chwilio am help, cyngor, cymorth a diogelwch nag erioed o'r blaen. Mae'n bwysig bod dioddefwyr gwrywaidd yn haeddu cymorth a chyllid annibynnol gan grwpiau penodol o ran rhywedd fel Gymorth i Fenywod Cymru a grwpiau cysylltiedig.

Mae dioddefwyr/goroeswyr gwrywaidd yn haeddu cymorth/help sy'n benodol i'w hanghenion, tra'n parhau i gynnal eu hurddas, a rhoi diogelwch iddynt hwy a'u plant sy'n gyfartal ac yn debyg i'r hyn y mae menywod yn ei dderbyn ar hyn o bryd.

Gwybodaeth ychwanegol:

Mae'r ystadegau Cam-drin yn y Cartref cyfredol ledled Cymru a Lloegr yn nodi y bydd Cam-drin yn y Cartref yn effeithio ar 1 o bob 4 menyw ac 1 o bob 6 dyn yn ystod eu hoes.

Mae Cam-drin/Trais yn y Cartref yn broblem a all effeithio ar unrhyw un, felly oni ddylem fod yn:

"Rhoi pobl a'u plant yn gyntaf."

Nid oes mwy o fwlch o ran argaeledd gwasanaethau a chymorth yn seiliedig ar ryw person yn unig ar draws Cymru a'r DU.

Mae angen i agweddu newid oherwydd ni ddylai neb (a'u plant) barhau heb ddiogelwch a chymorth mewn modd mor gyhoeddus a chywilyddus oherwydd eu rhyw yng Nghymru, yn yr oes sydd ohoni.

Cefnogwch hyn i helpu i gefnogi eraill.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Pen-y-Bont ar Ogwr
- Dwyrain De Cymru

P-05-798 Male domestic violence victim support services to be independently run & funded – Correspondence from the Petitioner to the Committee, 23.02.18

Thank you for the chance to respond to the views of Julie James AC/AM. I would firstly like to thank Neil McEvoy AM for speaking up about this response and highlighting just some of the issues facing people in Wales today.

DOMESTIC ABUSE/VIOLENCE IS NOT GENDER BASED. DOMESTIC ABUSE/VIOLENCE CAN HAPPEN TO ANYONE.

Julie James's response outlines clearly the reason for the petition.

To support and uphold that the UK Government definition is simply as above please let me draw your attention to the Welsh Governments stance voiced and represented in the letter, and the solution my petition offers.

If this is the stance of the Welsh Governments view, it truly highlights the difficulties facing people across Wales and society in general.

I will call into question the Welsh Governments difficulties with Julie James' letter very briefly.

- **LIVE FEAR FREE WEBSITE.** “This website is also an important resource for the Live Fear Free Helpline which is managed by Welsh Women’s Aid but wholly funded by Welsh Government.”.
- **THE DYN PROJECT.** Has Welsh Woman’s Aid full membership. Also Julie James points out in response “The Dyn project **provides accessible support to all men who experience domestic abuse in Wales regardless of age; gender; race; religion or sexual orientation.**” The fact its offered to all men regardless of gender is extremely reassuring.
- **THE SCREENING OF MALE CALLERS.**
- The Welsh Government does treat it as gender based. Not only Julie James’s response, but ultimately the management and allocations of funding, support, services, refuges,...etc. This Governed by Welsh Women’s Aid who;
- **“WELSH WOMAN’S AID, PUTTING WOMEN AND CHILDREN FIRST.”**

Also a college of mine was able to produce an almost identical letter, received in response to the discrimination of “screening male callers.”

So I would like the context of the petition duly noted, & then read as what it is asking for,& please recognise Julie James' response is only confirmation of this.

Its distressing the inequality, discriminationatory, stereotypical, consistently unchallenged failings, sexist views & continued supportive stance in the Welsh Government on such a gender neutral issue. Please understand I'm offering a solution, or at least pointing out the need of one. Julie James's letter only supports what my petition is asking for very clearly, but how sadly ironic. Her continued supportive view of current male domestic abuse services available in Wales particularly in light of resent findings is somewhat misplaced & unjust. While personally I do honestly feel Welsh Women's Aid do greatly needed things for female victims. I'm not, in anyway suggesting or asking for them to receive less funding. However for a male victim unfortunately its inappropriate for then to 'manage' the support, funding & services offered. Evidence of this is available.

I will of course supply research, data, information, evidence etc. Further along the petitions process. However this is my 'positive' response to Chief Whips recommendations.

Once again thank you all.

Wales prides itself on building for the future of the Welsh people, so why in this area is no progression ever accepted, when it can effect us all. Perhaps change could be start of the solution? Until acceptance, improvement/progression will always be an unachievable goal!

Please remember: **DOMESTIC ABUSE/VIOLENCE CAN EFFECT ANYONE.**

Kindest regards
Tom Embling.

The Petitions Committee
National Assembly for Wales
Cardiff Bay
Cardiff, CF99 1NA

1st February 2018

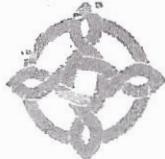
The petition P-004-479

Tywyn Hospital X-ray & Minor Injuries petition

Dear Clerk to the Committee,

I am writing to inform you that unfortunately we have had no response to letters written on the 20th of August 2017 and the 1st of November 2017 to BCNHS seeking an explanation of the fact that the Minor Injuries Unit at Tywyn Hospital remained closed at the weekends throughout the year. In a letter written on the 9th of February 2017, from Gary Doherty, Chief Executive to Mike Hedges, Chair of National Assembly Wales, the health board pledged their intention to open the Minor Injuries Unit in Tywyn Hospital for seven days per week from April to September. Being quite satisfied with this response so, the petitioners, agreed to the revision of services along with the petition's Committee and the petition was closed. BCNHS however failed to provide the services and we now write to you as we remain concerned about the increase in population by seasonal visitors between April and September and whether the lack of ~~flawless~~ ^{judgemental} ^{proper} ¹³³ care will continue this year.

Yours sincerely, *Gillian Dawson*

GIG
CYMRU
NHS
WALES

Bwrdd Iechyd Prifysgol
Betsi Cadwaladr
University Health Board

Block 5, Carlton Court
St Asaph Business Park
St Asaph
Denbighshire
LL17 0JG

Mike Hedges AM
Chair
National Assembly for Wales
Cardiff Bay
Cardiff
CF991 NA

Ein cyf / Our ref: GD/FfJ/CR/2893/625

Eich cyf / Your ref:

01745 586384

Gofynnwch am / Ask for:

Dyddiad / Date: 9th February 2017

Dear Mr Hedges

Re: P-04-479 Tywyn Hospital X-ray & Minor Injuries Petition

Thank you for your letter dated 1 February 2017 requesting a response to the latest comments from the petitioner and the latest position in relation to access to minor injuries services in the Tywyn area, including outside of the opening hours of Tywyn Hospital. I apologise that there has been no response from the Health Board to this question put by the Petition Committee in 2015. I hope that this letter provides the clarity you are seeking.

Brief Background

The drive behind the changes to community services proposed by the Health Care in North Wales is Changing strategy (2012), was the aim to provide consistent and sustainable healthcare services with the same opening times within 40 minutes' drive for as many people as possible in North Wales.

The strategy designated ten hospitals as "hubs" in local areas, where a broad range of services could be delivered consistently and safely. Using these hospitals as the "hubs" means that services such as X-ray and Minor Injuries are available within 40 minutes' drive for nearly all of the population in North Wales. In North West Wales minor injuries services are provided at each of the "hubs" seven days a week (8am to 8pm currently) and X-ray services are available five days per week Monday to Friday.

With regard to the community of Tywyn, the nearest hub is Dolgellau and Barmouth Hospital, which is a 19 mile journey taking 31 minutes. It was agreed that, in addition to the hub arrangement being in place, Tywyn MIU would stay open for a reduced period in recognition of the rurality of the area. The opening period would be increased at peak seasonal times. Both of these factors reflected the low level of use of the MIU. The Tywyn Minor Injury Unit currently sees on average 3 to 4 patients per day.

In terms of providing a response to the Petition Committee's question of how BCUHB has addressed the CHC's recommendation of providing the population of Tywyn with a strategy for accessing alternative Minor Injuries Services outside the opening hours of Tywyn Memorial Hospital, this is outlined below:

Tywyn Area – Access to Minor Injuries Services

Cyfeiriad Gohebiaeth ar gyfer y Cadeirydd a'r Prif Weithredwr / Correspondence address for Chairman and Chief Executive:
Swyddfa'r Gweithredwyr / Executives' Office
Ysbyty Gwynedd, Penrhosgarnedd
Bangor, Gwynedd LL57 2PW

Gwefan: www.pbc.cymru.nhs.uk / Web: www.bcu.wales.nhs.uk

- The Minor Injuries Unit (MIU) in Tywyn Hospital is open 7 days per week from April to September 10am to 6pm and 5 days per week from October to March.
- The Health Board also has a LES (Local Enhanced Service) in place with the Tywyn GP Practice for the provision of minor injury services (five days per week).
- Dolgellau Hospital MIU (nearest hospital hub is 31 minutes away) is open 7 days per week from 8am to 8pm. The MIU opening hours will be extended from 1st April 2017 in Dolgellau Hospital initially until 10pm and within a couple of months until midnight 7 days per week on a permanent basis. There is a telehealth link to ED in the Dolgellau MIU for specialist doctor opinion, as and when required.
- Outside of Tywyn MIU's opening hours, there is local access to MIU services in Dolgellau Hospital until 8pm 7 days per week and from 1st April 2017 until 10pm and subsequently until midnight seven days per week.
- Outside of Dolgellau MIU's opening hours i.e. between 8pm and 8am currently (and between midnight and 8am in due course), people in Tywyn and across North Wales wishing to access alternative Minor Injuries Services have the following choices:
  - Self care or review / follow-up with GP / MIU following day
  - Telephone NHS Direct for advice
  - Present at the nearest Emergency Department
- Those in need of a minor illness service out of hours of course should contact GP Out of Hours – nearest OOH Doctor is located in Dolgellau Hospital.

In terms of communicating the routes of access to local minor injuries services in the Tywyn area, the Health Board will publicise the above in Tywyn Medical Centre and within Tywyn Hospital and MIU.

The Health Board is continuing to work closely with GP Out of Hours services, Welsh Ambulance Service and Community Nursing services to ensure there is an appropriate, integrated community response available at all times.

I trust that this covers the issues raised in your letter by the petitioner.

Yours sincerely

Gary Doherty
Prif Weithredwr / Chief Executive

Eitem 5

P-05-750 Ar gyfer eitemau untro: cyflwyno System Dychwelyd Ernes ar gyfer cynwysyddion diodydd a sicrhau y gellir compostio cynwysyddion bwyd cyflym a'r offer sy'n gysylltiedig â hwy.

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Gymdeithas Cadwraeth Forol ar ôl casglu 1,993 llofnod.

Geiriad y ddeiseb

Mae'r Gymdeithas Cadwraeth Forol yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i annog Llywodraeth Cymru i weithredu er mwyn i Gymru gyfrannu'n gadarnhaol at y nod byd-eang yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, ac i adeiladu ar y canlyniadau rhagorol a gafwyd drwy godi tâl ar fagiau plastig, drwy weithredu dau gam arall a fyddai'n helpu Cymru i gyrraedd economi diwastraff, cylchol. Hynny yw:

1. Cyflwyno system dychwelyd ernes yng Nghymru ar gyfer pob cynhwysydd diod untro, fel poteli gwydr a phlastig a chaniau alwminiwm.
2. Deddfu er mwyn codi tâl ar yr holl gynwysyddion bwyd a diodydd cyflym a'r offer sy'n gysylltiedig â hwy nad oes modd eu compostio'n llawn, oni bai ei bod yn bosibl eu haildefnyddio, eu hail-lenwi, eu cynnwys mewn cynllun dychwelyd neu eu casglu i'w hailgylchu mewn siopau.

Mae systemau dychwelyd ernes eisoes ar waith mewn mwy na 40 o wledydd ledled y byd a phrofwyd bod y rhain yn lleihau sbwriel, yn cynyddu cyfraddau ailgylchu drwy greu cyflenwad mwy dibynadwy o ddeunyddiau o ansawdd da, yn lleihau costau ar gyfer awdurdodau lleol ac yn creu swyddi.

Mae papurau lapio bwyd cyflym a chwpanau untro yn eitemau sbwriel cyffredin ar ein strydoedd a bydd sicrhau bod modd eu hail-lenwi/eu haildefnyddio, a'i bod yn hawdd eu hailgylchu neu eu compostio, yn lleihau sbwriel.

Mae'r gwaith o gynhyrchu cynwysyddion diodydd newydd yn ogystal â chynwysyddion bwyd cyflym a chwpanau newydd yn defnyddio llawer iawn o ynni, sy'n cyfrannu at allyriadau nwyon tŷ gwydr. Po fwyaf yr ydym yn ailgylchu, a pho leiaf o ysbwriel yr ydym yn ei ollwng, gorau oll ar gyfer ein hamgylchedd a'n heonomi.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Rhosan ar Wy
- Swydd Henffordd

Mae cyfngiadau ar y ddogfen hon